

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské sociální práce

**KLIDNÉ STÁŘÍ V DOMOVĚ PRO SENIORY
RODINA A PEČUJÍCÍ PERSONÁL JAKO
DŮLEŽITÁ SOUČÁST ADAPTACE**

Bakalářská práce

Studijní program

Charitativní a sociální práce

Autor:	Nikola Zavadová
Vedoucí práce:	PhDr. Mgr. Ivana Olecká, Ph.D.

Olomouc 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně na základě použitých pramenů a literatury uvedených v bibliografickém seznamu.

V Olomouci 21. 3. 2023

Nikola Zavadová

Poděkování

Ráda bych chtěla poděkovat vedoucí práce PhDr. Mgr. Ivaně Olecké, Ph.D., za ochotu vést tuto práci za její obětavé a vstřícné vedení v průběhu psaní práce. Jsem vděčná za připomínky, trpělivost a zpětnou vazbu, kterou mi vždy ochotně poskytla. Poděkování také patří celé mé rodině, za podporu ve studiu.

Obsah

Úvod.....	9
1 Představení tématu KP – vymezení pojmů, popis výchozího stavu, cíle práce, příp. výzkumné otázky	11
2 Rešerše výzkumů a zdrojů k danému tématu	13
3 . Propojení tématu s teoriemi sociální práce a etické hledisko teorie sociální práce .	17
3.1 Teorie sociální práce	17
3.2 Logoterapie	17
3.3 Ekologická perspektiva	18
3.4 Přístup zaměřený na klienta	19
3.5 Etické hledisko	19
4 Propojení tématu s metodami a technikami sociální práce	21
5 Propojení tématu se sociální politikou a legislativní zakotvení dané problematiky, reflexe strategických, koncepčních, metodických a dalších materiálů	25
5.1 Typy pobytových služeb	25
5.1.1 Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče ...	25
5.1.2 Domy s pečovatelskou službou.....	26
5.1.3 Domovy se zvláštním režimem.....	26
5.1.4 Domovy pro seniory	26
5.2 Příspěvek na péči	27
5.3 Kvalita poskytování sociálních služeb pro seniory.....	28
5.4 Role sociálního pracovníka v péči o seniory	28
5.5 Principy sociální práce ve vztahu k seniorům.....	29
6 Analýza potřebnosti projektu	31
6.1 Příčiny problému a jeho důsledky/dopady na cílovou skupinu a společnosti obecně	31
6.2 Příklady řešení dané problematiky.....	32
6.3 Základní informace o velikosti a případných specifikách cílové skupiny vzhledem k řešenému problému.	32
6.4 Popis metod získání předložených dat a vyhodnocení výchozího stavu	33
6.5 Specifikace stakeholderů – subjektů zapojených do problematiky v různých rolích	33
7 Popis zdůvodnění vybraného projektu	35
8 Cíl projektu	37
8.1 Cíle dle SMART	38
9 Popis a analýza potřeb cílové skupiny	41
10 Klíčové aktivity a podrobný popis klíčových aktivit včetně harmonogramu, výsledků a výstupů, vazba na indikátory. Indikátory splnění klíčových.....	43

11 Management rizik.....	47
12 Výstupy a výsledky včetně vazby na indikátory projektu	49
13 Popis přidané hodnoty projektu	51
14 Harmonogram – Ganttův diagram	53
15 Rozpočet	54
15 Logframe	59
Závěr	61
Bibliografie	63
Anotace	67
Annotation	67
Klíčová slova	67
Key words	67
Seznam příloh	69
Přílohy.....	71

Úvod

V této práci se zaměřím na klidné stáří v domově pro seniory rodinu a pečující personál jako součást adaptace. Cílem práce je identifikovat příčiny a důsledky špatné adaptace do domova pro seniory. V první kapitole práce představím téma, vymezím důležité pojmy a popíšu fáze dobrovolnosti a nedobrovolnosti vstupu do domova pro seniory. Následně vysvětlím důvod vybrání tohoto tématu.

V druhé kapitole jsem sbírala zdroje k danému tématu o velikosti skupiny seniorů v České republice z Českého statistického úřadu, jelikož populace stárne a je zapotřebí se více věnovat zajištění kvalitního a klidného stáří pro čím dál tím větší množství seniorů v naší zemi. Dále se v kapitole zmiňuji o důležitosti sociálních vazeb v případě přijetí nového uživatele do domova pro seniory a důležitosti spolupráce pracovníka s rodinou. Následně vycházím z výzkumu Jany Kozlíkové a Lenky Wachsmannové, které se zabývaly procesem adaptace seniora do pobytového zařízení. A výzkumem Markéty Schromerové, která se zaměřila na to, co ovlivňuje proces adaptace seniora. Dále jsem vycházela z časopisu sociální služby, kde se zaměřili na nejčastější zásadní pochybení v průběhu adaptačního procesu.

Třetí kapitola se zaměřuje na propojení tématu s teoriemi sociální práce, kde zmíním i etické hledisko v kontextu mého tématu. Ze začátku se v kapitole snažím vysvětlit význam teorií v sociální práci. A následně propojím adaptaci klienta a důležitost spolupráce se sociálním pracovníkem a klientem v teoriích sociální práce. Jako teorie, které jsou aplikovatelné pro toto téma jsem zvolila logoterapii, která se zaměřuje na hledání smyslu klientovy životní situace. Dále pak ekologickou perspektivu, která se zaměřuje na vzájemné vztahy mezi jednotlivcem a prostředím. Poslední zvolenou teorií jsem zvolila přístup zaměřený na klienta cílem tohoto přístupu je, aby klient, našel své vlastní řešení problému. V poslední podkapitole této kapitoly, poukážu na to, co je etika, etický kodex ČR a jak souvisí s adaptací klienta do zařízení. Zohledním také pojem frailtizmu čili diskriminace starého člověka na základě křehkosti.

Ve čtvrté kapitole této práce propojuji metody a techniky sociální práce. Zde se zaměřuji hlavně na případovou a skupinovou práci s klienty a v rámci těchto metod zmíním důležitost biografie klienta v domovech pro seniory a také reminiscenční terapii, která je účinnou metodou práce se seniory.

Kapitola pátá propojuje téma v rámci legislativy a sociální politiky. Zaměříme se zde na typy pobytových služeb. Představím zde nárok příspěvku na péči, kvalitu poskytování sociálních služeb a co vše obnáší. Uvedu zde klíčové role sociálního pracovníka v péči o seniory.

V kapitole šesté se zaměřuji na analýzu potřebnosti, kde realizuji projekt reminiscenční místnosti v Charitním domově pokojného stáří ve Frýdku-Místku, který bude užitečný při zkvalitnění adaptace seniorů na nový domov. Uvedu zde příčiny problému a jeho dopady na cílovou skupinu, dále uvedu příklady řešení dané problematiky, kde vycházím z projektů, které

se zaměřovaly na vliv reminiscenční terapie. Představím základní informace o velikosti skupiny, popíšu metody získané z předložených dat z daného domova pro seniory a specifikuji subjekty zapojené do této problematiky.

V části práce projektu si v kapitole sedmé představíme zdůvodnění vybrání projektu a mého zaměření pro tento výběr tématu. Uvedu zde také cíl mé práce pro vytvoření projektu.

V kapitole osmé popíšu cíle projektu dle SMART a další možnosti, jak využít místnost efektivně. Dále popíšu cílovou skupinu, na kterou je reminiscenční místnost zaměřena a zohledním potřeby cílové skupiny to vše v kapitole deváté. Kapitola desátá popisuje klíčové aktivity projektu a harmonogram od návrhu konceptu reminiscenční místnosti, přes tvorbu místnosti a vzdělávání pracovníku po samotnou realizaci programů v místnosti. V kapitole jedenáct popíšu určitá rizika a případné řešení rizik projektu. Další kapitola konkrétně dvanáctá popisuje výstupy a výsledky projektu. Třináctá kapitola se zaměří na popis přidané hodnoty projektu, kde jde především o zkvalitnění života seniorů díky reminiscenční místnosti. Ve čtrnácté a patnácté kapitole popíšu harmonogram projektu dle ganttového diagramu a uvedu rozpočet projektu. Poslední kapitolou je samotné shrnutí projektu.

1 Představení tématu KP – vymezení pojmů, popis výchozího stavu, cíle práce, příp. výzkumné otázky

„Každý člověk si přeje dlouhý život, ale nikdo nechce být starý“

- Jonathan Swift

Domov pro mnohé z nás znamená soukromí, únik od veškerého shonu, ale hlavně nám přináší pocit klidu a bezpečí. Obraz vzpomínek na různé životní etapy, které jsme ve svém domově prožili se svými nejbližšími. Postupem času domov začnou opouštět děti a člověk zůstane sám se svým partnerem o to více se začnou upínat ke svému domovu. Problém nastává tehdy kdy se chýlí doba důchodového věku, lidé vnímají tuto životní etapu jako svou poslední, mají obavy a ztrácejí smysl života, špatně se jim hledají nové koníčky a zájmy, začínají strádat hledají smysl života. Tento přechod bývá opravdu těžký podle toho, jak si senior nastaví své vlastní vnímání odchodu do důchodu. Starší lidé představují velkou cílovou skupinu pro sociální práci, která se může soustředit na řešení různých druhů problémů, s nimiž se tato věková skupina setkává. Fyzické i duševní schopnosti seniorů klesají a mohou se objevovat různé druhy fyzických bolestí. Starší lidé se také často potýkají s pocity osamělosti a nepotřebnosti. (Matoušek, 2008, s. 96).

Já osobně jako větší problém vnímám přechod z vlastního domova do domova pro seniory v případě zhoršení zdravotního stavu, nebo když není v silách rodiny postarat se o své rodiče. Tato situace není pro nikoho jednoduchá člověk se musí rychle přizpůsobit chodu domova pro seniory má obavu se ztráty všech svých návyků, stereotypů a obav z cizího prostředí. Jako velmi důležitou roli chápu dobrovolnost vstupu do domova pro seniory, která je pro adaptaci seniora klíčová. Dobrovolné přijetí umístění do domova pro seniory nebo jiné instituce je méně problematické a lze rozdělit do dvou fází – fáze nejistoty a vytváření nového stereotypu a fáze adaptace a přijetí nového životního stylu. V první fázi senior bývá citlivější a více vzpomíná na minulost. Snaží se získat informace o instituci, aby si udělal představu, jak se zde obyvatelům daří. Porovnává zdejší podmínky s těmi, které měl předtím a snaží se získat dobré zkušenosti hned od začátku. Ve druhé fázi se senior smíruje s novou situací a začíná si zvykat na nové prostředí. Získává zde nové sociální kontakty, ale zpravidla se neidentifikuje s institucí jako se svým skutečným domovem. Spokojenost seniora závisí na tom, zda si zde našel nové přátele a zda mu tato změna přinesla něco pozitivního. (Vágnerová, 2007, s. 500-501) Jak jsem tedy již zmínila proces adaptace na umístění seniora do zařízení závisí na tom, zda se jedná o dobrovolné nebo nedobrovolné umístění. V případě nedobrovolného umístění seniora, který má zdravotní omezení a sám si neuvědomuje svou závislost na péči, je násilím odtržen od svého domova, který pro něj představuje zdroj jistoty a bezpečí je adaptace klienta o mnoho složitější a má na rozdíl od dobrovolného vstupu do zařízení tři fáze. (Vágnerová, 2007, s. 422) a) Fáze odporu, pokud je senior umístěn do domova pro seniory, může projevat negativní postoje

vůči ostatním lidem. Tento odpor lze chápat jako obranný mechanismus proti novému a neznámému prostředí. V této fázi může senior prožívat negativní emoce a frustraci a může vyjadřovat odpor vůči personálu nebo ostatním obyvatelům. Fáze zoufalství a apatie, tato fáze může následovat, když senior zjistí, že jeho odpor nepřináší žádné pozitivní výsledky. V této fázi se senior často uzavírá do sebe a ztrácí zájem o všechno, včetně svého života. Pokud se senior nedokáže adaptovat na novou situaci, může to vést k rychlému zhoršení jeho zdraví až k úmrtí. Fáze vytvoření nové pozitivní vazby, pokud senior překoná odpor či apatii a adaptuje se na novou situaci, může navázat nový pozitivní vztah s jinými obyvateli nebo personálem domova pro seniory. Tento nový vztah může seniorovi přinést nový smysl a radost ze života. (Vágnerová, 2007, s. 499-500) Adaptace je tedy proces, kterým se jedinec přizpůsobuje novému prostředí nebo změnám v jeho okolí. Tento postup se odehrává prostřednictvím vzájemné interakce mezi jedincem a jeho okolím. Jedinec není pouhým pozorovatelem, ale aktivně se snaží ovlivnit svůj vztah k okolnímu světu tak, aby odpovídal jeho hodnotám, potřebám a zájmům. Adaptace je tedy dynamický proces, který je nezbytný pro úspěšné fungování jedince v jeho prostředí. (Matoušek a kol., 2005, s. 181-182).

Nevybrala jsem si toto téma náhodně, ale proto, že v domově pro seniory už pátým rokem pracuji jako pracovnice v sociálních službách a s těmito situacemi se setkávám běžně při každodenní práci s klientem. Kdy se klienti těžce adaptují na nové prostředí, nekomunikují s personálem, nezapojují se do aktivit domova a jsou uzavřeni ve svém těle. Proto bych se chtěla v této práci zaměřit na to, jak seniora lépe adaptovat do domova pro seniory ve spolupráci s rodinnými příslušníky a pečujícím personálem. Jelikož vnímám tyto dvě skupiny osob jako jeden z nejdůležitějších faktorů, jak zpříjemnit pobyt seniorovi v jeho novém domově. V zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění (PSP Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 2006) definuje činnost domova pro seniory v §49 takto; „V domovech pro seniory se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby“. (§49, zákon č.108/2006)

2 Rešerše výzkumů a zdrojů k danému tématu

Při tvorbě rešerše jsem postupovala následovně. První jsem podle českého statistického úřadu zhodnotila dosavadní kapacitu domovů a celkovou situaci seniorů v ČR. A následně jsem zhodnotila dle svých dosavadních zkušeností spolupráci rodiny a pečujícího personálu, jelikož je to častý problém při zohlednění kvalitní adaptace seniora. Dále jsem se zaměřila na výzkumy, ke kterým jsem došla pomocí internetového vyhledávače google scholar kde jsem používala klíčová slova jako senior a adaptační proces blíže jsem vybrala pro mé téma nejrelevantnější výzkumy a odborné texty a shrnula jejich výsledky. Poté jsem na základě časopisu sociální práce vycházela ze článku, kde se zaměřuji na nejčastější pochybení při adaptačním procesu klienta. Pročetla jsem několik kvalifikačních prací a odborných textů a z toho vyhodnotila nejlepší k mému tématu a použila je pro mou rešerši. Cílem mého postupu při výběru výzkumů, které budou relevantní k mé práci jsem se zaměřovala zejména na příčiny a důsledky špatné adaptace.

Vývoj počtu lidí v seniorském věku v ČR ukazuje na potřebu investovat do péče o tyto osoby. Nejčastější pobytovou službou jsou domovy pro seniory, ale kapacita těchto zařízení se v posledních letech snižuje, což se projevuje zamítnutím 61 tisíc žádostí k roku 2021 o umístění seniorů. Zajištění kvalitní péče pro seniory je klíčové pro zlepšení jejich celkové kvality života a spokojenosti v domově pro seniory. V tomto procesu je důležitá spolupráce s rodinou a pečujícím personálem, kteří pomáhají seniorům adaptovat se na nové prostředí a zajistit, aby jejich potřeby byly naplněny. Vzhledem k rostoucímu počtu lidí v seniorském věku v ČR by měly být zvažovány alternativní způsoby péče o seniory, jako jsou domácí péče nebo komunitní služby, aby bylo umožněno seniorům zůstat co nejdéle v prostředí, na které jsou zvyklí. Pro ty, kteří se nakonec rozhodnou pro pobyt v domově pro seniory, je klíčové, aby se cítili co nejlépe a byli schopni si užít svůj život. Spolupráce s rodinou a pečujícím personálem je důležitá, protože tato spolupráce umožňuje, aby se senioři cítili více zapojeni do života. Pomoc rodiny a pečujícího personálu při adaptaci na nové prostředí, usnadnění komunikace s personálem a zajištění potřeb seniorů přispívá ke zvýšení spokojenosti seniorů a zlepšení jejich celkové kvality života. Nicméně, při řešení rostoucí potřeby péče o seniory by měla být zvažována i podpora alternativních způsobů péče, jako jsou domácí péče nebo komunitní služby. Tyto alternativní možnosti mohou umožnit zůstat co nejdéle v přirozeném prostředí, na které jsou zvyklí, které je jim dobře známo, kde prožili větší část svého života a zároveň snížit počet žádostí o umístění v těchto domovech. Celkově je tedy nutné, aby byla péče o seniory v České republice dostupná a kvalitní, a to jak v domovech pro seniory, tak i v alternativních možnostech péče. To je klíčové pro zajištění kvalitního a klidného stáří pro čím dál tím větší množství seniorů v naší zemi. (ČSÚ, 2022, s.54)

Přijetí nového obyvatele do domova pro seniory je velmi náročný a rizikový proces, který může přinášet řadu komplikací a problémů. Proto by měl být jak sociální pracovník, rodina, a hlavně klient na tuto situaci připraveni a měli by spolupracovat. Je důležité, aby senior souhlasil se změnou a sám si vybral službu, která splňuje jeho požadavky, a nabízí to, co klient vnímá pro sebe samého jako důležité, aby se lépe adaptoval na nové prostředí. Je také důležité, aby byly zachovány dosavadní sociální vazby, životní styl a kontinuita seniora, aby se adaptace usnadnila. Proto by měl být senior co nejvíce informován o novém prostředí a všech souvisejících aspektech.

Například z výzkumu Jany Kozlíkové a Lenky Wachsmannové, které se zabývaly procesem adaptace, který následuje při přechodu do pobytového zařízení (konkrétně se jednalo o domov Lidická ve Strakoniciích) se snažily najít odpověď jakým způsobem zlepšit adaptaci a poukázat na důležitost personálu v tomto složitém období. Došly k závěru, že nejčastějším důvodem pro rozhodnutí stát se klientem pobytového zařízení byl zhoršující se zdravotní stav a osamělost. Výzkum potvrdil důležitost rodiny a blízkých pro seniora a pozitivní vliv volnočasových aktivit. Respondenti měli problémy se zvykáním si na jiné prostředí, organizaci dne a bydlení na pokoji s dalším klientem. Polovina respondentů měla o jednolůžkový pokoj zažádáno již před umístěním do zařízení. Většina respondentů neměla jasnou představu o zařízení, do kterého vstupují. Adaptace je důležitým tématem pro personál domova pro seniory, aby mohli zlepšit průběh adaptace a ulehčit seniorům přechod do nového životního prostředí. Jednalo se o 6 respondentů z celkového počtu 70 klientů. (Vranková, Kalátová, Janechová, 2018, s.56-57)

Stejně tak i v diplomové práci od Markéty Schromerové, která se zaměřila ve své hlavní výzkumné otázce na to, co ovlivňuje proces adaptace seniora v domově pro seniory. Došla k závěru, že podstatnou roli při adaptaci hraje spolubydlíci na pokoji, pokud si nerozumí postup neprobíhá tak jak by měl. Dále pak nesmí být opomenuta rodina a její podpora při procesu adaptace, čím více je klient v kontaktu s rodinou, cítí se lépe. (Schromerová, 2019)

Podle odborného časopisu sociální služby v článku „Adaptační proces klienta seniora v zařízení sociálních služeb“, jsou nejčastější zásadní pochybení v průběhu adaptačního procesu ze strany zařízení a pracovníka následující faktory:

- **Nedostatek času věnovaného klientovi:** Mnoho zařízení a pracovníků má omezený čas, což může vést k nedostatku času věnovaného klientovi. Nedostatek času může ovlivnit kvalitu a účinnost adaptačního procesu a může způsobit, že klient se bude cítit nedocenení a ignorovaní.
- **Volba nevhodného pracovníka pro práci s klientem v adaptačním procesu:** Zařízení a pracovníci často nedokážou správně vybrat pracovníka pro práci s konkrétním klientem. To může vést k tomu, že pracovník nebude schopen porozumět klientovým potřebám a očekávání, což zase ovlivní úspěšnost adaptačního procesu.

- **Chybné vyhodnocení klientova chování během adaptace a následné „nálepkování“:** Někdy zařízení a pracovníci mohou chybně vyhodnotit klientovo chování během adaptace a začnou mu přisuzovat negativní vlastnosti, což může vést k „nálepkování“ klienta. Tento přístup může být kontraproduktivní a ovlivnit klientovu motivaci a sebedůvěru. (Křemenová,2018, s.14-15)

Z výsledků mé rešerše vyplývá důležitost spolupráce rodiny a pracovníků domova. Špatné uvedení seniora do domova pro seniory následná organizace dne a bydlení na pokoji s dalším klientem je pro klienty v jejich adaptačním procesu velice důležitá z čehož vyplývá, že personál domova není připraven na kvalitní začlenění seniora do domova. Proto bych dále ve své práci ráda popsala konkrétní teorie a metody, které mohou napomoci úspěšné nebo alespoň příjemnější adaptaci na nový domov seniora.

3 . Propojení tématu s teoriemi sociální práce a etické hledisko teorie sociální práce

3.1 Teorie sociální práce

„Teoretické zázemí je jedním ze zdrojů profesionální identity sociálních pracovníků i jednou z podmínek jejich práce a vzájemné komunikace. Teorie pomáhá sociálním pracovníkům porozumět, objasnit a najít smysl v situacích nebo chováních a poskytuje pohled na to, co se mohlo odehrát v minulosti, nebo k čemu může dojít v budoucnu.“ (Teater,2010, s.2) „Teorie pomáhá informovat a upozornit sociálního pracovníka, jakou metodu, přístup, techniku nebo typ intervence může použít při práci s klientem v jistých situacích.“ (Mátel Andrej,2019, s.170). V nalézání klidného stáří v domově pro seniory odstranění příčin a důsledků špatné adaptace se má práce bude zaměřovat na logoterapii od vídeňského psychiatra V. E. Frankla, kterou vnímám jako stěžejní teorii při práci se seniory, dále se zaměřím na ekociální přístup, o kterém se poprvé v kontextu sociální práce zabývali Stein a Cloward a také se zaměřím na přístup zaměřený na klienta, který formuloval C. Rogers. V další části práce vysvětlím tyto teorie, které lze aplikovat při práci se seniory.

3.2 Logoterapie

„Logoterapie je zásadním dílem a přínosem V. E. Frankla. Je označována jako třetí vídeňský směr psychoterapie.“ (Frankl, 1997, s. 50). V logoterapii jde o pomoc slovem při nalézání smyslu klientovy životní situace v technice se usiluje o probuzení klientovy motivace, aby sám našel způsob, jak může něčím pozitivním ke své situaci přispět. (Navrátil, 2001, s.84). Může být velmi užitečná pro seniory, kteří se potýkají s řadou výzev, jako jsou například změny v jejich fyzickém a duševním zdraví, ztráty blízkých osob, omezení mobility a pocit osamělosti. Navrátil zmiňuje ve své knize, že podle Frankla je smysl podobnou součástí jako prostor a čas. A existenci bytí těchto kategorií předpokládá. Frankl v hledání a naplňování smyslu vidí nepostradatelný atribut spokojeného života. (Navrátil,2001, s.69) Naplnění smyslu života v domově pro seniory může být pro mnoho starších lidí velmi důležité a přínosné pro jejich celkové zdraví a blaho. „Smysluplně žít tedy znamená, velmi obecně řečeno, že člověk se se svými vlohami a schopnostmi, se svým cítěním a chtěním věnuje tomu, co mu právě přítomná chvíle nabízí.“ (Lang,2002, s.7) Lidé v jakékoli životní fázi svého života musejí buď svůj život utvářet nebo snášet, záleží na každém z nás, jak svůj život uchopíme. Smysl života se může měnit v závislosti na životních okolnostech a věku, ale mnoho lidí ve stáří hledá smysl a účel svého života, i když se může zdát, že už mají za sebou všechny důležité zážitky a úspěchy. Z

tohoto důvodu si také myslím, že pomoc nalezení smyslu, je důležitou součástí adaptace seniora do domova pro seniory zároveň i zlepšení kvality života tím, že se zaměří na pozitivní aspekty života.

„Logoterapie spadá do terapeutického paradigmatu. Cílem tohoto paradigmatu je zabezpečit klientovi psychosociální pohodu zejména jednotlivcům. Důraz je kladen na komunikaci a vztah. Profesionální výbava sociálního pracovníka se opírá zejména o psychologické znalosti.“ (Mátel, 2019, s. 133). Za hlavní je zde považováno duševní zdraví a pohoda klienta.

3.3 Ekologická perspektiva

Ekosociální přístup spadá do reformního paradigmatu, které se snaží o změnu sociálního prostředí. Zástupci tohoto přístupu věří, že podporou spolupráce a solidarity mezi lidmi v určité společenské skupině mohou pomoci těm, kteří jsou utlačováni, získat vliv na své životy. Sociální pracovníci se proto snaží posílit účast klientů sociálních služeb, aby se mohli aktivně podílet na tvorbě a změnách sociálních institucí. K tomu je nezbytné, aby měli sociální pracovníci vědomosti z oblasti sociální politiky, sociální filozofie a sociologie. (Mátel, 2019, s. 133).

Ekologická perspektiva je teoretický přístup, který se zaměřuje na vzájemné vztahy mezi jednotlivcem a jeho prostředím. Tento přístup se snaží porozumět vlivu okolního prostředí na chování, myšlení a emoce jednotlivce a naopak, jaký vliv může mít jedinec na své prostředí. „Jako předchůdce ekologické perspektivy v sociální práci je možno považovat Bartlettovou a Gordona.“ (Navrátil, 2001, s. 151). „V ekologické perspektivě se vychází z předpokladu, že pro přežití organismu (subsystému) i prostředí (makrosystému) je nezbytná interakce a jejich vzájemná provázanost. Jakákoliv změna v jednom z nich může mít pozitivní i negativní důsledky na druhý.“ „Ať už tedy sociální pracovník pracuje přímo s jednotlivcem nebo s institucí, musí si být vždy vědom jejich vzájemného vlivu a vzájemné závislosti.“ (Navrátil, 2001, s. 152). Důležitým faktorem při adaptaci seniorů na nové prostředí je vytvoření vlídného a přátelského prostředí, které podporuje jejich zdraví a pohodu. Podpora sociální interakce je dalším aspektem, který může být zahrnut v ekosociálním přístupu v domově pro seniory. Organizace společenských akcí a kulturních aktivit může pomoci seniorům navázat nové vztahy a zlepšit své sociální dovednosti. Díky tomu se mohou cítit více integrovaní a součástí komunity, což může mít pozitivní vliv na jejich celkové vyrovnání se s novým prostředím. Konkrétně adaptace je pro ekologickou perspektivu typickým pojmem, který charakterizuje způsob jejího uvažování spolu s dalšími pojmy jako jsou; vztah člověk – aktuální vztah mezi potřebami klienta a sociálním prostředím, sebeúcta – je důležitou složkou sebezpečí, sebevláda – míra schopnosti mít vlastní život pod kontrolou a akceptovat zodpovědnost za vlastní rozhodnutí, ekosystém – organismy, které jsou ve vzájemné energické interakci, a mnoho dalších. (Navrátil, 2001, s. 154-155). Využití ekosociálního přístupu v domově pro seniory má

tedy mnoho výhod. Pomáhá seniorům adaptovat se na nové prostředí a zlepšit jejich zdraví a kvalitu života. Ekosociální přístup v sociální práci přináší nový pohled na problematiku seniorské péče a podporuje udržitelný rozvoj a sociální spravedlnost. Zohledňování environmentálních aspektů při podpoře seniorů v domově pro seniory může pomoci zlepšit kvalitu jejich života a přispět k vytvoření příjemného a zdravého prostředí pro všechny obyvatele domova.

3.4 Přístup zaměřený na klienta

Přístup zaměřený na klienta je teoreticky založen na existencialistické filozofii a práci Carla Rogerse. Tento přístup se řídí nedirektivní metodou, což znamená, že sociální pracovník není odpovědný za řešení problému klienta, ale za vytvoření příznivých podmínek pro rozvoj klientových vnitřních schopností. Sociální pracovník používá konkrétní metody, jako je kongruence, empatie a bezpodmínečné přijetí, aby vytvořil bezpečné a podporující prostředí pro klienta. Cílem je, aby klient pocítil, že je slyšen, chápán a respektován a aby mohl najít své vlastní řešení svých problémů. Pracovník je zodpovědný za vytvoření prostředí, kde klienti mohou vyjádřit své pocity, myšlenky a potřeby a pracovat s nimi na dosažení svých cílů. Přístup zaměřený na klienta klade důraz na to, že každý klient je jedinečný a že každý potřebuje specifickou podporu, která je přizpůsobena jeho potřebám a preferencím. (Mátel, 2019, s.128)

Podle Carla Rogerse je komunikace klíčovou aktivitou pro lidskou spokojenost a pocit štěstí. Aby člověk dosáhl tohoto stavu, musí splnit určité požadavky. Mezi ně patří být upřímný a otevřený, projevovat uvolněnost a vstřícnost s respektem a tolerancí k ostatním, vyvarovat se přetvářky, umět se vcítit do druhých, být schopen poskytovat i přijímat podporu, být otevřený vůči novým zážitkům a mít sebedůvěru. (Mikuláščík, 2008, s.328)

Přístup zaměřený na klienta, který se soustředí na lepší adaptaci domova pro seniory ve spolupráci s pečujícím personálem, může být velmi účinný při zajišťování péče a podpory pro starší osoby. Tento přístup by se mohl soustředit na identifikaci individuálních potřeb seniorů a poskytnutí přizpůsobených řešení, která by jim pomohla udržet si svou nezávislost a zlepšit kvalitu života. Pečující personál by mohl hrát klíčovou roli v identifikaci těchto potřeb a pomoci seniorům přizpůsobit svůj domov tak, aby vyhovoval jejich individuálním potřebám. Celkově lze říct, že přístup zaměřený na klienta, který se soustředí na lepší adaptaci domova pro seniory ve spolupráci s pečujícím personálem, může pomoci zlepšit kvalitu života starších osob a umožnit jim zůstat co nejdéle nezávislými a samostatnými.

3.5 Etické hledisko

Etika je oborem zabývající se teorií morálky, která se týká morálního chování a života jednotlivce a společnosti. Etika zkoumá původ a podstatu morálního vědomí a jednání, a snaží

se rozvíjet morální hodnoty, které jsou důležité pro fungování společnosti a pro zlepšení kvality života lidí. (Matoušek a kol, 2013 s.22) Etický kodex sociálních pracovníků české republiky je dokument, který stanovuje zásady etického chování v různých oblastech profesionálního života. Jeho cílem je poskytnout orientaci pro jednání v situacích, kde se setkávají různé zájmy a hodnoty. Kodex definuje základní hodnoty a principy, na kterých by mělo být profesionální chování založeno, a které by měly být dodržovány v každé situaci. Jeho přijetí a dodržování má přispět k vytváření důvěryhodného a odpovědného profesionálního prostředí a k ochraně zájmů veřejnosti. „V České republice vznikla Společnost sociálních pracovníků v roce 1990 a etický kodex vydala v roce 1995. Mezinárodní federace sociálních pracovníků (International Federation of Social Workers – IFSW) byla ustavena v roce 1956 v Mnichově. V současné době mezinárodně platná Deklarace etických zásad, která byla přijata v roce 1994, vychází z etického kodexu přijatého IFSW v roce 1976.“ (Matoušek a kol, 2013, s.41) Obecně se etické kodexy obvykle se zaměřují na následující oblasti: dodržování jedinečné hodnoty a důstojnosti každého člověka, podporu práva klienta na rozhodování o sobě samém, podporu sociální spravedlnosti a zachování profesionální integrity. (Matoušek a kol,2013, s.42)

Osobnostní přístup a osobnostní identita je důležitým východiskem k tomu, aby bylo na každého člověka nahlíženo jako na jedinečnou lidskou bytost hodnou respektu a lidské důstojnosti. Základním etickým principem stárnutí je akceptovat a podporovat každého staršího člověka jako jedinečnou osobnost s vlastními potřebami a charakterem. Každý jednotlivec má právo na individuální přístup a respektování jeho specifických potřeb a přání. Starší lidé nejsou vždy oddělováni a diskriminováni kvůli svému věku, ale spíše kvůli svým omezením a křehkosti. V takových případech nelze vždy mluvit o ageismu, ale je třeba zohlednit také pojem frailtizmu, tedy diskriminaci na základě křehkosti. (Čevela a kol., 2012, s.216-217) Diskriminace na základě frailty může mít negativní dopad na kvalitu života starších lidí a lidí se zdravotními omezeními, kteří jsou již dostatečně zranitelní. Je důležité si uvědomit, že zdravotní stav by neměl být důvodem pro omezování přístupu k právům a příležitostem a že všichni lidé mají právo na rovné zacházení.

Proto je důležité, aby domovy pro seniory poskytovaly péči založenou na respektu a důstojnosti, a aby se snažily přizpůsobit služby potřebám každého jednotlivého obyvatele, bez ohledu na jeho křehkost. Důležitým apelem tak setrvává podpora odvahy, naděje a hledání smyslu, jak zdůrazňoval V.E. Frankl. K základním otázkám kvalitního přístupu patří nejen v čem a z čeho znevýhodněný, ohrožený starý člověk žije, ale také čím žije. (Čevela a kol., 2012, s.217). Z tohoto důvodu je důležité, aby adaptace seniora do domova pro seniory byla kvalitní a našel smysl života ve svém novém domově a měl pro co žít.

4 Propojení tématu s metodami a technikami sociální práce

V této kapitole bych se ráda zaměřila na metody a techniky při práci se seniory jejich rodinou a pečujícím personálem.

Případová práce a práce se skupinou jsou dva důležité aspekty práce v domově pro seniory. Případová práce se zaměřuje na individuální péči o klienty a, zatímco práce se skupinou se zaměřuje na poskytování sociálních a aktivizačních činností pro skupinu klientů. V rámci těchto metod budeme v práci zmiňovat důležitost biografie klienta a techniky práce se skupinou.

Případová práce zahrnuje průběžné hodnocení potřeb klientů a plánování individuálního plánu péče. Tento plán zahrnuje například plánování denních aktivit, léčby a péče o zdraví. Důležitým hlediskem případové práce je také zajištění komunikace s rodinou klienta a s dalšími poskytovateli zdravotní péče, aby byla zajištěna koordinace kvalitní péče. „Případová práce je tedy metodou sociální práce, která sestává z procesů, které rozvíjejí osobnost jednotlivce v interakci s jeho sociálním prostředím. Jedná se o přístup, který nahlíží na klienta komplexně a snaží se porozumět nejen jemu, ale i jeho rodinným vazbám, komunitě, v níž žije, či společenskému a kulturnímu kontextu jeho životní situace.“ (Nepustil, Geregová, 2020, s.101)

V případové práci se soustředíme na pozitivní aspekty osobnosti klienta a snažíme se je posílit. Věříme, že tímto způsobem můžeme pomoci našim klientům zlepšit svou sebedůvěru a sebe-hodnotu, což může mít pozitivní vliv na jejich celkovou kvalitu života. Je důležité si uvědomit, že v této práci je klíčová úloha klienta jako aktivního účastníka procesu. Klient je tím, kdo rozhoduje o svém životě a volí mezi různými alternativami. Vzhledem k tomu, že každý klient je jedinečný a má své vlastní potřeby, zohledňujeme tuto individualitu a přizpůsobujeme naši práci každému klientovi individuálně. Snažíme se vytvořit prostředí, kde se klient může cítit bezpečně a podporován, což by mělo vést k úspěšnému procesu a pozitivním výsledkům. (Nepustil, Geregová, 2020 s.102)

Jako nedílnou součást pro kvalitní adaptaci klienta do domova pro seniory ve spolupráci s případovou prací vnímám biografii klienta, protože umožňuje personálu domova pro seniory lépe pochopit potřeby a zájmy klientů a také jim poskytnout individuální péči. Biografie klienta by měla obsahovat informace o životě klienta, včetně jeho rodinného a pracovního života, zájmů, koníčků, náboženských přesvědčení a zdravotních problémů. Tyto informace pomohou personálu domova pro seniory lépe porozumět klientovi a jeho potřebám, a tak mu mohou poskytnout osobní a individuální péči. Vytvoření biografie klienta by mělo být prováděno v rámci prvního setkání s klientem a jeho rodinou. Personál by měl být schopen získat potřebné informace prostřednictvím rozhovoru s klientem a jeho rodinou, ale také prostřednictvím pozorování klienta. Sociální pracovník je osobou, která se poprvé setká jak s klientem a jeho

rodinou, kde by měl poprvé vysvětlit jaký přínos pro individualizovanou péči má znalost životního příběhu seniora. Pro úspěšnou adaptaci seniora na nové prostředí v domově pro seniory jsou klíčové dobře připravené podklady, včetně strukturované biografie klienta, harmonogramu dne a kompetentního personálu.

Kvalitní biografie klienta umožňuje snížit počet neadekvátních intervencí péče a tím minimalizovat stres a obavy seniora v průběhu adaptační fáze. To výrazně přispívá k úspěšnému začlenění seniora do nového prostředí a vytváří pozitivní pocit přijetí do instituce. (Procházková, 2019, s.140-141) Po přijetí seniora do domova pro seniory je klientovi představen jeho klíčový pracovník a taky vysvětlen pojem a práce klíčového pracovníka, který postupně získává informace o jeho životě. Díky tomu může vytvořit mnohem komplexnější a hlouběji propracovaný obraz seniora než ostatní, kteří tyto informace nezohledňují nebo nemají prostředky pro podporu této činnosti. Biografická práce v rámci péče o seniory začíná otázkami o jejich životním příběhu, aktuální situaci a dalších relevantních informacích. Klíčovým tématem je zjišťování zkušeností, úspěchů a nezdaru, které se seniora osobně dotýkají a ovlivňují ho dodnes. Kvalitní biografie seniora má hlubší význam než pouhý životopis, jelikož zahrnuje nejen vnější faktické informace, ale také emocionální a vnitřní stránky jeho života. Pečující personál by měl respektovat osobnost seniora a snažit se pochopit jeho životní zkušenosti, aby mohl poskytnout adekvátní péči. (Procházková, 2019, 133)

Jak jsem již zmiňovala na začátku naší kapitoly zaměříme se i na práci se skupinou v domově pro seniory. Jelikož je velmi užitečným nástrojem pro zlepšení kvality života seniorů a jejich sociálních interakcí s ostatními. Kromě organizování skupinových aktivit a událostí může personál domova také podporovat vznik přirozených sociálních vztahů mezi seniory. Vytvořením příznivého prostředí, kde jsou seniorům nabízeny možnosti pro interakci s ostatními, může být klíčové pro podporu těchto vztahů. Personál by měl poskytnout prostor pro setkávání a rozhovory, a pomoci seniorům najít společné zájmy a koníčky. „Člověk je sociální bytost, proto žije většinu života ve formálních a neformálních sociálních skupinách. Skupina pomáhá člověku uspokojovat jeho potřeby, učí se v ní poznávat jiné lidi a sebe sama, řešit různé životní situace.“ (Mašat,2012, s.16) Důležité je, aby byla práce se skupinou v domově pro seniory přizpůsobena individuálním potřebám a přednostem seniorů. Personál by měl brát v úvahu fyzické omezení, zdravotní stav a zájmy jednotlivých seniorů a podle toho organizovat aktivity a nabízet podporu při interakcích s ostatními. Práce se skupinou v domově pro seniory může být nejen zábavná a užitečná pro seniory, ale také může pomoci při budování přátelského a podpůrného prostředí, které je klíčové pro jejich pohodu a kvalitu života.

Jako jednu z užitečných metod při práci ve skupině se seniory vnímám reminiscenci „z lat. *remisiscere* – vzpomenout si, rozpomenout se, obnovit v paměti) je používán jako synonymum českého výrazu vzpomínka či vzpomínání“. (Matoušek a kol.,2013, s.287) Reminiscenční terapie je účinnou metodou práce se seniory v rezidenčních zařízeních, která se zaměřuje na podporu jejich vzpomínání na důležité a příjemné zážitky z minulosti. Tato terapie umožňuje seniorům sdílet své příběhy a prožitky s ostatními lidmi, což jim může pomoci adaptovat se na

stáří a najít smysl života. Hlavním přínosem reminiscenční terapie je vytváření prostoru pro aktivní naslouchání seniorům a respektování jejich individuálních potřeb. Terapie se často provádí ve skupinách a její cílem je podporovat komunikaci mezi účastníky a vzájemné porozumění. Jedná se o terapii, která přispívá k celkovému zlepšení duševního a emocionálního stavu seniorů a zlepšuje jejich kvalitu života. (Holczerová, Dvořáčková, 2013, s.64) Při reminiscenci, tedy připomínání si minulých zážitků a událostí, lze využít různé nástroje, které mohou pomoci aktivovat paměť a podpořit komunikaci mezi účastníky. Fotografie, hudba, filmy, poslech, paměťové hry nebo jen prostá komunikace mezi skupinou může být pro účastníky velmi inspirující a může pomoci připomenout si dřívější zážitky. Vyvolá emoce a vzpomínky na dřívější časy otevře diskusi o zážitcích z jejich života, zvycích s rodinou a přáteli. Nedílnou součástí pečovatelské práce je zvládnout navázat kontakt vést rozhovor, poslouchat důvěrné vzpomínky, zvládnout emoční projevy a umět motivovat seniory. Aktivně jim naslouchat a umět u nich vyvolat vzpomínku na svůj život. (Holczerová, Dvořáčková, 2013, s.64)

Je důležité věnovat pozornost těmto aktivitám, které podporují vzpomínání seniorů, protože bylo prokázáno, že tato práce se vzpomínkami přináší pozitivní efekty na psychický, funkční a zdravotní stav seniorů. Účastníci této terapie si uvědomují, že jejich život má hodnotu a byl plný důležitých událostí, které mohou být sděleny ostatním. Vzpomínání také potvrzuje jejich vlastní identitu a kontinuitu života. Účastníci cvičí své myšlení a paměť. Významnou roli hraje setkávání ve skupině a vytváření společenství. Vzpomínání je důležitým zdrojem informací pro personál a posiluje vztah mezi pečovatelem a klientem tím, že se senior stává aktivním účastníkem terapie. Účast v reminiscenční terapii pomáhá seniorům zvládat nejen tyto vzpomínky, ale i různé životní úkoly, které nebyly vyřešeny. (Matoušek, 2005, s.188)

Jak bylo v práci již několikrát zmíněno, kvalitní komunikace a aktivní naslouchání je velice důležitým faktorem při práci se seniory. Cílem aktivního naslouchání je dosáhnout v komunikaci s druhým maximálně pozorného vnímání toho co potřebuje senior sdělit, aby mohl pracovník poskytnout kvalitní zpětnou vazbu. (Matoušek, 2013, s.265) V kontextu sociální práce pracovník může při aktivním naslouchání využívat techniky, mezi které patří; technika zrcadlení – pochopit pocity člověka a umět je reflektovat, dokázat vyjádřit myšlenky a pocity slovy, parafráze – aktivně naslouchám tomu co druhý říká, a opakuji totéž, ale jinými slovy, povzbuzení – dáváme najevo, že se snažíme rozumět např. hm a souhlasně přikyvujeme, a další jako drobné zdvořilosti, mlčení, pohled, dotyk a shrnutí sděleného. (Klvetová, Dlabalová, 2008, s.102-103)

5 Propojení tématu se sociální politikou a legislativní zakotvení dané problematiky, reflexe strategických, koncepčních, metodických a dalších materiálů

Stárnutí společnosti a demografické změny mají dopad na různé oblasti lidského života. Proto je důležité připravit se na tuto skutečnost tak, aby bylo zajištěno důstojné stáří pro současné seniory, ale také aby byla společnost přizpůsobena na demografické změny, které budou mít vliv na další generace. Při plánování a přípravě na stárnutí společnosti je také nutné brát v úvahu, že senioři jsou velmi různorodá skupina lidí, s různými potřebami a zájmy. Proto je důležité aktualizovat naše představy o stárnutí a seniorech, abychom lépe porozuměli těmto potřebám a dokázali zajistit důstojné stáří pro všechny. (MPSV) Senioři jsou důležitou a rostoucí částí populace v ČR, a proto je důležité zajistit jim kvalitní péči a podporu v pozdních letech jejich života.

Politika stárnutí v sociálních práci se týká způsobů, jakými vláda a organizace přistupují k podpoře a péči o starší občany v rámci sociálních služeb a podpory. Tato politika zahrnuje řadu opatření, jako je zajištění finanční podpory, přístupu ke zdravotní péči, ubytování, vzdělávání a dalších potřebných služeb, které pomáhají starším lidem udržet si nezávislost a kvalitu života. Zákon č. 108/2006 Sb. vymezuje základní druhy a formy sociálních služeb, mezi něž spadá sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Tyto služby mohou být poskytovány pobytovou, ambulantní nebo terénní formou. V této kapitole se budeme zabývat i službami sociální péče poskytovanými pobytovou formou určeným pro seniory. Konkrétně se jedná o domovy pro seniory, ale zmíním i jiné typy pobytových služeb.

5.1 Typy pobytových služeb

Existuje několik typů pobytových služeb pro seniory, které jsou k dispozici v závislosti na potřebách a zdravotním stavu každého jednotlivce. Následující popis zahrnuje některé z nejčastějších typů pobytových služeb pro seniory.

5.1.1 Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče

Podle § 52 zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách se Ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče se poskytují pobytové sociální služby osobám, které již nevyžadují lůžkovou péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby a nemohou být proto propuštěny ze zdravotnického zařízení lůžkové péče do doby, než jim je zabezpečena pomoc osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou nebo zajištěno

poskytování terénních nebo ambulantních sociálních služeb anebo pobytových sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb. (§52, zákon č.108/2006)

Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče jsou důležitou součástí péče o pacienty, kteří potřebují dlouhodobou a intenzivní péči. Tyto služby zahrnují celou řadu podpůrných a rehabilitačních aktivit, které pomáhají pacientům zvládnout následky nemoci nebo úrazů.

5.1.2 Domy s pečovatelskou službou

Domy s pečovatelskou službou nejsou zařazeny v rámci sociálních služeb, jak je definuje zákon 108/2006 Sb. Zákon sice stanovuje pečovatelskou službu a její rozsah úkonů, ale samotné domy s pečovatelskou službou jsou považovány za zvláštní určení a podléhají pouze Občanskému zákoníku. V § 2300 o nájmu bytu zvláštního určení v odstavci jedna je uvedeno „Je-li předmětem nájmu byt určený pro ubytování osob se zdravotním postižením nebo byt v domě se zařízením určeným pro tyto osoby nebo byt v domě s pečovatelskou službou, jedná se o nájem bytu zvláštního určení.“ (§2300, zákon 89/2012)

5.1.3 Domovy se zvláštním režimem

V zařízeních se zvláštním režimem jsou nabízeny ubytovací služby pro lidi s omezenou soběstačností v důsledku chronických duševních onemocnění, návykových látek, Alzheimerovy demence a dalších typů demencí, kteří potřebují pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Tyto služby jsou speciálně přizpůsobeny potřebám a podmínkám těchto osob. (§50, zákon č.108/2006)

5.1.4 Domovy pro seniory

V zařízení poskytují ubytování a péči pro ty seniory, kteří kvůli věku nebo jiným faktorům mají sníženou soběstačnost a potřebují pravidelnou pomoc při zvládnání běžných denních činností. Tyto zařízení jsou určena pro lidi, kteří potřebují trvalou nebo dočasnou pomoc při hygieně, stravování, užívání léků a zároveň si nemohou zajišťovat tuto pomoc sami. Zaměstnanci těchto zařízení poskytují pečlivou a pravidelnou péči o své klienty a snaží se zajistit jim co nejlepší kvalitu života a zlepšení jejich zdravotního stavu. (§49, zákon č.108/2006)

5.2 Příspěvek na péči

Od roku 2007 začal platit nový zákon o sociálních službách, který zásadně změnil financování sociálních služeb. Hlavním zdrojem financování sociálních služeb se stal nový příspěvek na péči, který byl zaveden v této době. Tento krok měl výrazný dopad na způsob poskytování sociálních služeb v České republice. (Holmerová, 2015, s. 55). Jedná se o sociální dávku poskytovanou lidem s těžkým nebo dlouhodobým onemocněním nebo postižením, kteří potřebují pomoc při běžných denních činnostech. Příspěvek na péči se poskytuje v různých stupních závislosti, které stanoví odborná komise. Existují čtyři stupně závislosti, přičemž 1. stupeň závislosti znamená nejmenší a 4. stupeň závislosti znamená nejtěžší závislost.

„Výše příspěvku pro osoby starší 18 let činí za kalendářní měsíc

- 880 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost),
- 4 400 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost),
- 12 800 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost),
- 19 200 Kč, jde-li o stupeň IV (úplná závislost).“ (MPSV)

Při posuzování stupně závislosti osoby se berou v úvahu schopnosti jednotlivce zvládat základní životní potřeby, jako je mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologických potřeb, péče o zdraví a osobní aktivity. Detailnější vymezení těchto schopností a způsob jejich hodnocení je určen vyhláškou č. 505/2006 Sb. Tento proces hodnocení je velmi důležitý pro stanovení správného stupně závislosti a poskytnutí odpovídající péče a podpory pro osobu s omezenou schopností zvládat tyto základní životní potřeby. (MPSV)

Příspěvek na péči je možné získat i souběžně s jinými sociálními dávkami, jako jsou invalidní důchod nebo osobní asistence. Pro podání žádosti o příspěvek na péči je nutné se obrátit na kontaktní pracoviště krajské pobočky Úřadu práce, která má sídlo v místě trvalého pobytu žadatele. Po podání žádosti sociální pracovník krajské pobočky provede sociální šetření, aby zjistil, zda je žadatel schopen samostatného života v jeho přirozeném sociálním prostředí. Poté krajská pobočka Úřadu práce zašle žádost o posouzení stupně závislosti osoby příslušné okresní správě sociálního zabezpečení. Okresní správa sociálního zabezpečení pak posuzuje zdravotní stav osoby na základě nálezu vydaného poskytovatelem zdravotních služeb, výsledků sociálního šetření a zjištění potřeb osoby. V některých případech může být také nutné provést funkční nebo vlastní vyšetření posuzujícím lékařem. Na základě tohoto posudku vydá krajská pobočka Úřadu práce rozhodnutí o tom, zda se příspěvek na péči přiznává a v jakém stupni závislosti. Pokud se žadatel s rozhodnutím nesouhlasí, má možnost se odvolat. Přiznání úrovně závislosti je největším faktorem ovlivňujícím schopnost přizpůsobit se stárnutí a zdravotním

problémům. Čím vyšší je stupeň závislosti, tím méně se jedinec dokáže přizpůsobit a udržet kvalitu života. Avšak zhoršující se zdravotní stav a stupeň závislosti mohou být velmi stresující a snižovat psychosociální adaptaci. Nicméně, po určité době by měl být jedinec schopen získat novou motivaci a energii a snažit se situaci zvládnout tak, aby byla jeho kvalita života co nejlepší. (Ptáčková a kol, 2021, s.154)

5.3 Kvalita poskytování sociálních služeb pro seniory

K nejdůležitějším právním předpisům v sociálních službách patří například zákon č.108/2006 Sb. o sociálních službách, který stanoví základní pravidla pro poskytování sociálních služeb, včetně služeb pro seniory. Obsahuje definici pobytových zařízení a stanoví, že pobytové zařízení je sociální služba poskytovaná osobám, které se nemohou samostatně postarat o své základní životní potřeby. Podle tohoto zákona musí být poskytovatelé pobytových zařízení registrováni u ministerstva práce a sociálních věcí a musí dodržovat **stanovené standardy** a podmínky. (č.108/2006 Sb.) Znění kritérií Standardů je obsahem přílohy č. 2 vyhlášky MPSV č. 505/2006 Sb., prováděcího předpisu k zákonu č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění. (MPSV) „Standardy kvality sociálních služeb nejsou systém řízení kvality, ale pravidly a principy poskytování sociálních služeb a zejména měřítky pro hodnocení jejich naplnění.“ (Bednář, 2012, s.56)

Podle §2 odstavce 2 v základních zásadách jsou sociální služby poskytovány s cílem pomoci lidem v nepříznivé sociální situaci. Je důležité, aby tato pomoc respektovala **lidskou důstojnost** každé jednotlivé osoby a byla založena na individuálních potřebách každého jednotlivce. Lidská důstojnost je považována za klíčový prvek lidského života, ať už v osobním či společenském kontextu. Avšak mnoho vnějších faktorů může ovlivnit úroveň důstojnosti, kterou jedinec prožívá. (Rodríguez-Prat et al., 2016, online).

Poskytování sociálních služeb by mělo aktivně podporovat rozvoj samostatnosti a motivovat lidi k aktivitám, které nezhoršují jejich sociální situaci. Cílem je tedy podpora rozvoje osob, nikoli jejich závislost na sociálních službách. Dalším cílem je posilování sociálního začlenění, tedy zapojení lidí do společnosti a vytvoření příznivého sociálního prostředí. Je důležité, aby sociální služby byly poskytovány kvalitně a aby byla zajištěna **ochrana lidských práv a základních svobod osob**, které upravuje zákon č.2/1993 Sb. (§2, zákon č.108/2006)

5.4 Role sociálního pracovníka v péči o seniory

Role sociálního pracovníka v péči o seniory je velmi důležitá, neboť se jedná o skupinu obyvatelstva, která potřebuje speciální péči a podporu. Sociální pracovník může hrát klíčovou roli v poskytování této péče a podpory. „V souvislosti s přijetím zákona č.108/2006 Sb., o

sociálních službách se změnila požadavky na vzdělávání a změnila se i samotná náplň práce. Sociální pracovníci se v dobách nedávno minulých zabývali především finančními problémy uživatelů, např. výplatou důchodů, vyřizování příspěvku na péči, agendou depozitních účtů apod. Postupně se však úloha sociálního pracovníka rozšiřuje do oblasti individuální práce s uživateli, individuálního plánování a aplikace různých druhů terapií (např. reminiscence, trénování paměti, muzikoterapie, arteterapie atd.)

Sociální pracovníci jsou více v kontaktu nejen se samotným uživatelem, ale i s jeho rodinnými příslušníky, koordinují práci dobrovolníků, metodicky vedou a proškolují pracovníky přímé obslužné péči a mnohdy vedou i praxe studentů. „(Dvořáčková IN Papežová, 2012, s.87) Jejich úkolem je také pomoci seniorovi přizpůsobit se novému prostředí a lépe je adaptovat, získat potřebné zdroje, aby se cítil pohodlně a bezpečně. Prvním krokem sociálního pracovníka je navázání kontaktu se klientovými rodinnými příslušníky nebo zákonným zástupcem a získání informací o seniorovi, jeho zdravotním stavu, potřebách a preferencích. Na základě těchto informací může sociální pracovník spolupracovat s týmem v domově pro seniory a sestavit plán péče pro seniora. Dalším krokem je osobní setkání se seniorem a jeho seznámení s prostředím domova pro seniory. Sociální pracovník může seniora informovat o různých aktivitách, které jsou k dispozici v domově pro seniory a pomoci mu se zapojit do sociálního života v domově. Sociální pracovník může také poskytnout emocionální podporu seniorovi, který se může cítit osaměle a ztraceně v novém prostředí. Může s ním mluvit o jeho obavách a starostech a pomoci mu najít zdroje, které mu pomohou zvládnout přechod do nového prostředí.

5.5 Principy sociální práce ve vztahu k seniorům

„**Sociální solidarita** je chápána jako vzájemná sounáležitost, podpora jak jednotlivců, tak sdružení, skupin, organizací při rozdělování a utváření životních podmínek a prostředků.“ (Duková a kol., 2013, s.57)

Zjednodušeně se pojem solidarity vztahuje k tomu, jak společnost zachází se svými členy a jak se stará o ty, kteří jsou v nějakém ohledu znevýhodněni. Solidarita znamená, že každý jedinec a skupina by měli mít stejná práva a přístup ke zdrojům a službám, bez ohledu na věk, pohlaví, rasu, náboženství a další faktory.

V kontextu seniorů znamená princip solidarity, že společnost by měla poskytovat starším lidem potřebnou péči a podporu, aby mohli žít plnohodnotný a důstojný život. To zahrnuje přístup ke zdravotní péči, sociálním službám, vzdělání a příležitostem k aktivnímu zapojení do společnosti. Tento princip také znamená, že starší lidé by neměli být diskriminováni na základě věku a že by měli být respektováni a oceněni za své přínosy a zkušenosti, které přinášejí do společnosti.

Princip subsidiarity spojuje osobní odpovědnost se solidaritou a vychází z přesvědčení, že každý jedinec má jedinečné vlastnosti, vůli, schopnosti a dispozice, které by měl využívat k prospěchu nejenom sám sobě, ale i prospěchu svých bližních a společnosti jako celku.

To znamená, že každý jedinec má svou osobní odpovědnost za své jednání a rozhodování, a tím i za své vlastní blaho. Nicméně, tato odpovědnost by měla být doplněna solidaritou, což znamená, že lidé by měli být připraveni pomáhat a podporovat se navzájem, zejména ty, kteří jsou v nepříznivé sociální situaci. (Krebs,2015, s.37)

Princip subsidiarity je důležitý pro zajištění, že seniorům jsou poskytovány přesné a účinné služby a podpora, které odpovídají jejich individuálním potřebám a přání. Pečující personál a rodiny seniorů by měli být aktivně zapojeni do rozhodovacího procesu a měli by spolupracovat na dosažení nejlepšího výsledku a života pro seniory.

Princip sociální spravedlnost se týká pravidel a zásad, podle kterých se v rámci společnosti rozdělují příjmy a bohatství a také životní příležitosti a předpoklady, jako je vzdělání a uplatnění na trhu práce, mezi jednotlivé občany nebo sociální skupiny. Toto rozdělování by mělo být založeno na rovných příležitostech a zásadách spravedlnosti, aby byla zajištěna rovnost a důstojnost všech lidí bez ohledu na jejich věk, pohlaví, rasu, náboženství nebo jiné faktory. (Krebs, 2015, s.28)

Je důležité brát v úvahu individuální potřeby seniorů, aby se jim mohlo poskytnout přesně to, co potřebují. To může zahrnovat speciální diety, terapii nebo podporu. Rodina seniorů by měla být zapojena do procesu a měla by mít možnost pravidelné komunikace s pečujícím personálem a s jejich blízkými. Všechny tyto kroky jsou důležité pro dosažení sociální spravedlnosti pro seniory.

6 Analýza potřebnosti projektu

V projektu se zaměříme na realizaci reminiscenční místnosti v Charitním domově pokojného stáří ve Frýdku – Místku. Jelikož místnost může být velmi užitečnou součástí kvalitní adaptace seniorů do domova pro seniory. Tento proces může být pro seniory velmi důležitý, protože jim pomáhá udržovat spojení s minulostí a připomínat si důležité momenty ze svého života. Seniors zbabí pocitu osamělosti a aktivně se zapojí do procesu sdílení svých příběhů s ostatními. Tímto způsobem pak můžeme pracovat na lepší adaptaci klienta na nové prostředí. To, že je potřeba pracovat na kvalitní adaptaci seniorů do domova pro seniory, zmiňuji v kapitole dvě, kde jsem se zaměřovala na časté příčiny a důsledky špatné adaptace.

6.1 Příčiny problému a jeho důsledky/dopady na cílovou skupinu a společnosti obecně

Jako příčiny a důsledky špatné adaptace do domova pro seniory vnímám řadu faktorů za svou praxi v této sociální službě jsem zaregistrovala například problém v nedostatečné komunikaci a špatnému předání informací ze strany rodiny. Pokud klientovi není dostatečně dobře vysvětleno, co od domova pro seniory může očekávat a jakým způsobem může být zapojen do komunity jeho nového domova. Zde může vznikat chyba na straně rodiny a sociálního pracovníka, když neobeznámí svého rodinného příslušníka dostatečně o změně. S tím souvisí i změna životního stylu, a to je přechod z vlastního bydlení do domova pro seniory může být pro seniory náročný, protože se jim může zdát, že ztrácejí svou nezávislost a kontrolu nad svým životem, nabourá se jim jejich denní rutina na, kterou mohli být zvyklí, ztrácí soukromí, často sdílejí pokoj s jinými klienty, a to může být velice náročné. Mnozí senioři se mohou cítit izolovaní a odloučení od svého okolí a rodiny což mívá za důsledek emoční uzavření, depresi či agresí. Pokud nemají podporu ani od zaměstnanců domova pro seniory nebo od svých klíčových pracovníků, kteří s nimi neřeší jejich pocity a potřeby, klienti se cítí často nejistí a opuštění což, může vést opět k negativním pocitům a nedostatku motivace. Zdravotní problémy ovšem také mohou zapříčinit špatnou adaptaci do nového prostředí, kdy se nemohou ztotožnit se svým zdravotním stavem. Dále bere pečující personál klienta jako dalšího z mnoha, nebo se na něj nesnaží nahlížet holisticky a poznat klienta více do hloubky, aby pochopili jeho jednání a chování. Starý člověk se musí navíc potýkat například s typickými psychickými nemocemi stáří, kterými jsou různé typy demence. Je důležité, aby poskytovatelé domova pro seniory věnovali pozornost těmto příčinám a zajistili, aby senioři byli dobře informováni, podporováni a měli dostatek možností ke společenskému zapojení a aktivitám.

6.2 Příklady řešení dané problematiky

Níže uvedu příklady projektů k tématice kvalitní adaptace seniorů do domova pro seniory. Příklady projektů jsem našla přes webovou stránku Starfos, který je vyhledávacím nástrojem, jenž umožňuje fulltextové vyhledávání v projektech, které získaly státní podporu na výzkumy, které byly hodnoceny v RIV (rejstřík informací o výsledcích) a mezi subjekty čerpajícími státní podporu na výzkum, vývoj a inovace. (Starfos, online)

Jedním z projektů je „Vliv reminiscenční terapie na zdravotní stav a kvalitu života seniorů žijících v institucích“, který byl realizován v letech 2005-2007, se zaměřením na oblast veřejného zdravotnictví a sociálního lékařství. Účastníkem projektu bylo gerontologické centrum v Praze. Cílem projektu bylo zjistit „vliv reminiscenční terapie na kognitivní stav, spotřebu psychofarmak, depresivitu a kvalitu života seniorů v institucích.“ Poskytovatelem projektu bylo Ministerstvo zdravotnictví. Výsledky ukazují, že reminiscenční terapie má prospěšné účinky na zdraví a celkovou kvalitu života seniorů. Na rozdíl od biologických terapií, jako je farmakoterapie, nemá tato metoda žádné negativní vedlejší účinky. (Starfos, online)

Dalším projektem bylo „Využití reminiscenční terapie u klientů s demencí“, který byl uplatněn v roce 2013, a byl dosažen s podporou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Tento projekt popisuje výsledky studie, která zkoumala vliv reminiscenční terapie na kognitivní funkce a depresi u klientů s Alzheimerovou chorobou. Pro výzkum byly použity testy MMSE neboli krátký test kognitivních funkcí, test kreslení hodin a škála deprese byli sledováni 4 klienti v Pracheňském sanatoriu Písek a Domově seniorů sv. Aloise v Plzni. Výsledky ukázaly, že reminiscenční terapie nemá vliv na zlepšení kognitivních funkcí a depresi klientů, ale pozitivně ovlivňuje emoce a psychický stav, pokud je správně vedena. Pokud však není aplikována vhodně, může vyvolat negativní emoce, pocity strachu, nedůvěry a deprese u klientů s demencí. Je důležité poznamenat, že výsledky se vztahují pouze na tento výzkumný soubor a nemají statisticky výpovědní hodnotu. (Starfos, online)

6.3 Základní informace o velikosti a případných specifikách cílové skupiny vzhledem k řešenému problému.

V domově pokojného stáří je kapacita sociální služby 78 lůžek. Z toho 32 jednolůžkových pokojů, 11 dvojlůžkových pokojů a 8 třílůžkových pokojů. K roku 2022 bylo k datu 31.12 přijato 19 nových uživatelů služby. Průměrný věk uživatelů je 80,7 let. Čtyřicet osm klientů služby pobírá příspěvek na péči III. a IV. stupně závislosti. Viz. níže k výkazům sociální služby v přílohách.

6.4 Popis metod získání předložených dat a vyhodnocení výchozího stavu

Po předchozí domluvě jsem se obrátila na sociální pracovníci domova pro seniory a prostřednictvím ní jsem získala potřebná data. Konkrétně mi poskytla výkazy domova, které mi umožnily získat požadované informace.

6.5 Specifikace stakeholderů – subjektů zapojených do problematiky v různých rolích

Subjekty, které by mohly být zapojeny do problematiky v různých rolích projektu, bude samotný domov pokojného stáří a klienti domova, jelikož budou mít hlavní roli při určování potřeb klientů a při poskytování zpětné vazby na to, co by chtěli vidět a mít v této místnosti. Sám domov bude poskytovat zdroje pro charitní sbírku. Charitní organizace, která sbírá peníze na vytvoření reminiscenční místnosti, bude dalším stakeholderem. Ta bude mít hlavní roli při organizování sbírky a při zajištění finančních prostředků na realizaci projektu. Dále pak zaměstnanci domova a rodinní příslušníci mohou být subjekty zapojené do projektu. Zaměstnanci budou mít hlavní roli při provozování a udržování reminiscenční místnosti. Budou také poskytovat zpětnou vazbu na to, co by mohlo být v této místnosti užitečné pro klienty. Rodinní příslušníci by mohli být ochotni finančně přispět na charitní sbírku a také mít zájem o to, aby jejich blízcí měli nejlepší možnou péči a kvalitu života. Dodavatelé služeb budou důležitými subjekty při dodávání a instalaci vybavení do reminiscenční místnosti.

7 Popis zdůvodnění vybraného projektu

Rozhodla jsem se připravit projekt na téma klidné stáří v domově pro seniory rodina a pečující personál jako důležitá součást adaptace. S cílem vytvoření reminiscenční místnosti pro zkvalitnění adaptace seniora do domova pro seniory. V zařízení sociálních služeb, které má pro mě osobní význam z několika důvodů konkrétně v Domově pokojného stáří Charity Frýdek-Místek. Za prvé, velmi si vážím přístupu, který zaměstnanci tohoto zařízení mají ke svým klientům. Vím z vlastní zkušenosti, že se jedná o odborníky s velkým srdcem a pečlivým přístupem k práci, což se odráží v kvalitě poskytovaných služeb. Kromě toho jsem se rozhodla věnovat svůj projekt tomuto konkrétnímu zařízení, protože zde také pracuji. Mám tak přímý přístup k informacím o fungování zařízení a mohu se zaměřit na praktické aspekty, které jsou pro mě i pro klienty nejvýznamnější.

Poprvé jsem se s reminiscenční místností setkala za dob mého studia na Střední zdravotnické škole v zařízení denního stacionáře Domovinka ve Frýdku-Místku v rámci praxe. Během mé praxe jsem měla možnost vidět, jak reminiscenční místnost může pomoci starším lidem. Někteří z nich se v ní cítili velmi pohodlně a vzpomínali na své životní zážitky, zatímco jiní se zdáli být úplně ztraceni v čase a prostoru. Nicméně, i pro tyto osoby poskytovala místnost určitou formu podpory a zájem, a to vytvářelo příznivější prostředí pro další terapeutické intervence.

Tento zážitek mě motivoval k dalšímu studiu a práci v oblasti geriatric, a to zejména ve vztahu k duševnímu zdraví seniorů. Věřím, že reminiscenční místnosti mohou být důležitým prvkem ve snaze podpořit duševní pohodu a kvalitu života seniorů.

8 Cíl projektu

Cílem projektu je vytvoření reminiscenční místnosti pro zkvalitnění adaptace seniora do domova pro seniory. Reminiscenční místnost je prostor, který má za cíl podpořit paměť a vzpomínky seniorů a tím jim pomoci přizpůsobit se novému prostředí v domově pro seniory. V takové místnosti mohou být umístěny různé staré předměty, které budou připomínat seniorům důležité události, zážitky a období jejich života.

Kromě uchování a podpory paměti a vzpomínek seniorů může reminiscenční místnost sloužit také jako prostor pro terapii, komunikaci a sociální interakci. Seniori mohou sdílet své zážitky a vzpomínky s ostatními, a tak si navzájem pomáhat při adaptaci na nové prostředí. Prostor reminiscenční místnosti může být navrženo tak, aby vzbuzovalo příjemné a pozitivní emoce u seniorů, což může zlepšit jejich náladu a snížit úzkost a stres. Staré předměty a pomůcky v místnosti mohou být uspořádány podle určitého klíče, například podle chronologie, tématu nebo osobnosti, což může pomoci seniorům lépe si orientovat v prostoru a zlepšit jejich kognitivní funkce.

Důležitou součástí reminiscenční místnosti je také vhodná atmosféra, která může být vytvořena pomocí správného osvětlení, barev, zvuků a vůní. Například mohou být použity teplé barvy, stínítka na světla, která pomohou vytvořit intimitu a klid a reproduktory, které budou hrát oblíbenou hudbu seniorů. Jak jsem již zmínila může být také použita vůně, která pomůže seniorům připomenout si konkrétní událost nebo místo z jejich minulosti.

Další možností, jak využít reminiscenční místnost, je organizovat v ní různé aktivity a programy pro seniory. Například mohou být pořádány besedy, přednášky, filmové projekce, workshopy nebo terapeutické aktivity jako například arteterapie nebo hudební terapie. Tyto aktivity mohou pomoci seniorům navázat nové přátelství, zlepšit svou náladu a posílit jejich sebevědomí. V reminiscenční místnosti by měl být také kladen důraz na bezpečnost seniorů. Předměty by měly být umístěny tak, aby nedocházelo k nebezpečí pádu nebo zranění.

Reminiscenční místnost může být využívána nejen seniory, ale také jejich rodinnými příslušníky, kteří mohou mít zájem se svými blízkými vzpomínky sdílet a tím posílit vztahy s rodinnou pouta.

Komplexně lze tedy říct, že reminiscenční místnost je velmi užitečným nástrojem pro zkvalitnění adaptace seniorů do domova pro seniory. Pomáhá jim udržet si vzpomínky na minulost a tím posilovat jejich pocit identity a kontinuity. Správně navržená a vybavená místnost může také sloužit jako centrum aktivit a programů pro seniory, což může přispět ke zlepšení jejich fyzického a psychického zdraví a celkové pohody.

8.1 Cíle dle SMART

Kromě stanovení cílů, identifikace stakeholderů a plánování finančního rozpočtu je důležité také vytvořit harmonogram práce a plánovat časové omezení projektu. Tím bude zajištěno, že projekt bude mít jasný časový rámec a bude řízen tak, aby byl dokončen v čas.

Monitorování a hodnocení postupu a výsledků projektu bude klíčové pro posouzení úspěšnosti projektu a případné úpravy a vylepšení projektu. Bude třeba stanovit postupy pro měření úspěšnosti projektu a pravidelně monitorovat a vyhodnocovat tyto plány, aby bylo možné sledovat postup a případně upravit strategii projektu.

Je důležité přistupovat k projektu reminiscenční místnosti systematicky a s plánem, aby bylo dosaženo cílů projektu a bylo zajištěno, že místnost bude skutečně účinným nástrojem pro podporu paměti, adaptace seniorů na nové prostředí a sociální interakci.

Aby bylo možné úspěšně dosáhnout cílů, je důležité zajistit, aby tyto cíle byly stanoveny tak, aby splňovaly několik klíčových kritérií, jako je měřitelnost, specifčnost, dosažitelnost, realističnost a časové omezení, která umožní účinné plánování, monitorování a hodnocení postupu a výsledků. (Křivánek, 2019, s .22)

Specifický: cíl projektu je vytvořit prostor, který bude sloužit jako reminiscenční místnost, kde si obyvatelé domova pro seniory budou moci vzpomenout na své dřívější zážitky a zároveň posílit své současné vztahy s ostatními obyvateli a personálem domova, a hlavně zkvalitnit adaptaci seniora. Místnost bude obsahovat různé prvky, které budou stimulovat paměť a smysly, včetně fotografií, zvuků, vůní a hmatových vjemů, aby se vytvořilo prostředí, které bude podporovat komunikaci a interakci mezi obyvateli. Dále bude místnost navržena tak, aby byla přístupná a bezbariérová pro obyvatele se zdravotním znevýhodněním a bude splňovat všechny potřebné bezpečnostní a hygienické standardy. **Měřitelný:** cíl má za záměr zvýšit pohodu seniorů a jejich schopnost adaptovat se na nové prostředí v domově pro seniory pomocí monitorování jejich nálady a interakce s místností. Způsobů, jak monitorovat náladu seniorů je hned několik ovšem v této práci se zaměříme především na dotazníky, aby se zjistilo, jak se senioři cítí před a po návštěvě reminiscenční místnosti. Tento dotazník by mohl zahrnovat otázky o jejich náladě, pohodě, spokojenosti a celkovém dojmu z místnosti. Personál může pozorovat chování seniorů během jejich pobytu v místnosti, aby zjistil, jak se cítí. Po návštěvě rodiny nebo přátel můžeme poprosit o zpětnou vazbu jaký mají dojem z toho, jak se senioři cítili v místnosti a co jím přináší. Pokud se podaří dosáhnout tohoto cíle, bude to signalizovat, že reminiscenční místnost pomohla zlepšit proces adaptace nových obyvatel a přispěla ke zlepšení jejich celkové kvality života v domově pro seniory. Cíl projektu je **dosažitelný:** tento cíl bude měřen pomocí pravidelného sledování účasti obyvatel na aktivitách v reminiscenční místnosti, jako jsou např. diskusní kruhy, hry, nebo přednášky, které budou organizovány v rámci této místnosti.

Pokud se podaří dosáhnout i tohoto cíle, bude to signalizovat, že reminiscenční místnost přinesla obyvatelům domova pro seniory nové možnosti aktivit a zlepšila tak jejich celkovou

kvalitu života. Měl by být viditelný nárůst v počtu obyvatel, kteří se účastní aktivit, které jsou organizovány v reminiscenční místnosti.

Realističnost: na základě schválení financování projektu bude reminiscenční místnost plně vybavena a připravena k provozu s využitím plánovaného rozpočtu. Všechny potřebné materiály, zařízení a vybavení budou zakoupeny a nainstalovány v souladu s plánem projektu. Cíl je realistický, protože bude vyžadovat pečlivé plánování a správu rozpočtu, aby se zajistilo, že finanční prostředky jsou efektivně využity. Jestliže se podaří dosáhnout tohoto cíle, bude to značit, že projekt byl úspěšně zrealizován v souladu s plánem a byly použity všechny finanční prostředky efektivně a účelně. **Časově ohraničený:** cíl bude během **12** měsíců od začátku projektu reminiscenční místnosti kompletně dokončena a připravena k provozu. V této době budou nainstalovány veškeré potřebné vybavení a zařízení, dokončeny dekorativní prvky, jako jsou např. obrazy a fotografie a celkově bude vytvořena příjemná a pohodová atmosféra pro seniory. Cíl je časově ohraničený a realistický, protože 12 měsíců je dostatečný čas na to, aby se provedla všechna potřebná práce a vytvořila se kvalitní a funkční reminiscenční místnost. Pokud se podaří dosáhnout tohoto cíle, bude to signalizovat, že projekt byl úspěšně dokončen včas a bude k dispozici pro seniory, kteří si mohou vychutnat novou přidanou hodnotu a smysl do svého každodenního života.

9 Popis a analýza potřeb cílové skupiny

Cílovou skupinou projektu reminiscenční místnosti jsou senioři žijící v domově pro seniory. Tato skupina zahrnuje především osoby starší 65 let, které trpí kognitivními problémy a sníženou paměťovou funkcí. Skupina zahrnuje přímé uživatele místnosti, kteří budou moci využívat prostor k obnově svých vzpomínek a prožitků z minulosti, a také nepřímé uživatele, jako jsou zaměstnanci domova, kteří budou moci využít zlepšení nálady a celkového zdravotního stavu seniorů.

Odhadovaný počet přímých uživatelů bude cirká 50, jelikož celkový počet uživatelů domova pokojného stáří je 78. Z toho právě 50, uživatelů služby pobírá dávku příspěvku na péči v I, II, III. stupni. Když pomíneme zbylých 23 klientů, kteří pobírají IV. stupeň příspěvku na péči a jsou již upoutáni na lůžko, nebudou moci místnost využívat. Odhad počtu uživatelů je založen na počtu seniorů v domově pro seniory a jejich příspěvku na péči, a hlavně bude založen na jejich vlastním zájmu. Přímí uživatelé jsou vybráni z řad těchto seniorů, kteří mají zájem o reminiscenci a kteří jsou schopni využívat místnost. Díky této podpoře se jim bude snáz adaptovat na nové prostředí, sníží se u nich pocit osamělosti a izolace alepší se jejich kvalita života.

Analyzujeme-li potřeby cílové skupiny, senioři mají v domově pro seniory potřebu udržet si své vzpomínky a prožitky z minulosti proto je nutné přistupovat k analýze potřeb cílové skupiny individuálně, aby bylo možné zohlednit rozmanitost potřeb a zájmů jednotlivých seniorů. Může být užitečné provést průzkum nebo konverzace s uživateli, aby se získaly cenné informace o jejich očekáváních a potřebách, a aby se mohly vytvořit konkrétní programy a aktivity, které budou odpovídat jejich potřebám.

Reminiscence jim pomáhá udržet si svou identitu a smysl pro život. Místnost pro reminiscenci pro ně bude důležitým prostředkem k dosažení tohoto cíle. Zaměstnanci domova pro seniory budou mít prospěch z lepší nálady a celkového zdravotního stavu seniorů, což přispěje k lepšímu pracovnímu prostředí a kvalitě péče. Nepřímý užitek z realizace projektu mohou mít také rodinní příslušníci seniorů, kteří se mohou díky reminiscenční místnosti dozvědět více o důležitých momentech ze života svých blízkých a posílit tak rodinné vazby.

10 Klíčové aktivity a podrobný popis klíčových aktivit včetně harmonogramu, výsledků a výstupů, vazba na indikátory. Indikátory splnění klíčových.

V následujícím textu se zaměříme na popis klíčových aktivit projektu "Reminiscenční místnosti", včetně harmonogramu, výsledků a výstupů a vazby na indikátory.

- 1. Návrh konceptu reminiscenční místnosti** první klíčovou aktivitou projektu je provedení analýzy potřeb cílové skupiny a návrh konceptu reminiscenční místnosti. Tato aktivita se bude skládat z následujících kroků:
 - Analýza literatury a odborných zdrojů na téma reminiscence u seniorů a aplikování této metody pro lepší adaptaci klienta ve spolupráci s rodinou a personálem.
 - Průzkum potřeb a přání uživatelů místnosti prostřednictvím dotazníkového šetření.
 - Návrh konceptu reminiscenční místnosti založený na výsledcích průzkumu a analýzy a výsledcích z dotazníkového šetření.
 - Schvalování projektu tvorby reminiscenční místnosti

Harmonogramem projektu bude sběr dat. Pro tvorbu tohoto projektu bude probíhat sběr v **1-2 měsíci** a výstupem tvorby tohoto projektu bude zpráva o návrhu konceptu reminiscenční místnosti. Aktivita přispěje k dosažení indikátorů Zlepšení kvality života seniorů v domově pro seniory a zvýšení spokojenosti uživatelů s poskytovanými službami.

Během této aktivity se bude pracovat na vytvoření celkového konceptu místnosti, který bude zahrnovat design interiéru a další prvky, které pomohou vytvořit prostor, který bude podporovat reminiscenci. Důležitou součástí bude také výběr správných nástrojů a pomůcek, jako jsou fotografie, knihy, hudební nástroje a další, které pomohou stimulovat paměť seniorů a zlepšit jejich adaptaci. Výsledkem této klíčové aktivity bude souhrnný koncept reminiscenční místnosti, který bude sloužit jako vodítko pro tvorbu místnosti a další aktivity v rámci projektu.

2. Tvorba reminiscenční místnosti

Druhou klíčovou aktivitou projektu bude tvorba reminiscenční místnosti. Která se bude skládat z následujících kroků:

- Návrh interiéru místnosti s ohledem na potřeby a přání uživatelů.
- Výběr vhodných materiálů a nábytku.
- Fyzická výstavba místnosti.

Tvorba reminiscenční místnosti bude probíhat v průběhu celého projektu, s těžištěm v prvních **6 měsících**. Výstup této aktivity bude hotová reminiscenční místnost a případné

další materiály potřebné pro její provoz. Hotová místnost přispěje ke zkvalitnění života seniorů v domově pokojného stáří a zlepšení lepší adaptace na nový domov a zlepšení vztahu mezi klienty a pracovníky domova.

3. Vzdělávání personálu

Třetí klíčovou aktivitou projektu bude vzdělávání personálu pracujícího v reminiscenční místnosti. Tato aktivita se bude skládat z následujících kroků:

- Návrh a realizace vzdělávacích programů pro personál.
- Hodnocení úspěšnosti vzdělávacích programů a jejich pravidelné aktualizace a doplňování.

Identifikace potřeb vzdělávání personálu bude probíhat prostřednictvím průzkumu mezi personálem, který pracuje v reminiscenční místnosti. Na základě získaných informací bude navržen a realizován vzdělávací program, který se bude zaměřovat na zlepšení znalostí a dovedností personálu v oblasti reminiscenční práce se seniory.

Vzdělávací programy mohou být zaměřeny na následující témata:

- Komunikace se seniory a vytváření pozitivního vztahu
- Techniky pro podporu reminiscence u seniorů
- Porozumění vztahu mezi pamětí a emocemi u seniorů
- Způsoby, jak motivovat seniory k účasti na aktivitách

Po dokončení vzdělávacích programů bude provedeno hodnocení jejich úspěšnosti. Na základě získaných poznatků bude navrženo, jak projekt dále vylepšit a upravit tak, aby co nejlépe vyhovovaly potřebám personálu a pomáhaly jim v práci s klienty. Pravidelné aktualizace a doplňování vzdělávacích programů bude důležité pro udržení vysoké kvality služeb poskytovaných v reminiscenční místnosti pro seniory.

Vzdělávání personálu je klíčovým prvkem projektu reminiscenční místnosti pro seniory. Průzkum mezi personálem pomůže identifikovat jejich potřeby v oblasti vzdělávání a umožní navrhnout a realizovat vzdělávací programy zaměřené na specifické téma. Vzdělávací programy by měly obsahovat informace o komunikaci se seniory a technikách podpory reminiscence u seniorů. Kromě toho by měly zahrnovat i porozumění vztahu mezi pamětí a emocemi u seniorů a způsoby, jak motivovat seniory k účasti na aktivitách.

Hodnocení úspěšnosti vzdělávacích programů je klíčové pro poskytování vysoké kvality služeb v reminiscenční místnosti pro seniory. Na základě získaných poznatků bude možné upravit vzdělávací programy tak, aby lépe odpovídaly potřebám personálu a pomáhaly jim

v práci s klienty. Pravidelné aktualizace a doplňování vzdělávacích programů jsou nezbytné pro udržení vysoké kvality služeb a současně pro zajištění, aby personál měl nejnovější informace a nástroje pro práci s klienty.

4. Realizace programů v reminiscenční místnosti

Čtvrtou klíčovou aktivitou projektu bude realizace programů v reminiscenční místnosti. Tato aktivita se bude skládat z následujících kroků:

- Implementace programů v místnosti, včetně organizace a provádění aktivit.
- Hodnocení úspěšnosti programů a jejich přizpůsobení na základě zpětné vazby od uživatelů.

Tato aktivita bude probíhat po dokončení výstavby reminiscenční místnosti a bude trvat až do konce projektu. Výstupem této aktivity bude seznam programů a aktivit pro seniory v reminiscenční místnosti a zpráva o úspěšnosti programů a zpětné vazbě od uživatelů. Aktivity prováděné v reminiscenční místnosti budou přispívat k lepšímu přizpůsobení na službu.

Implementace programů v reminiscenční místnosti bude zahrnovat organizaci a provádění různých aktivit pro seniory. Tyto aktivity mohou zahrnovat různé formy reminiscence například:

- **Muzikoterapie:** Hudba může být velmi účinným způsobem, jak pomoci seniorům zlepšit svou náladu a paměť. Do programu bychom zahrnuli reprodukovanou hudbu z jejich mládí a požádali seniory, aby sdíleli své vzpomínky na konkrétní písně nebo interprety.
- **Tvorba rodokmenu:** Můžeme seniorům pomoci vytvořit rodokmen nebo rodinnou kroniku. Tento proces může podpořit diskusi o rodinné historii a pomoci seniorům lépe pochopit, odkud pocházejí a jaké byly jejich kořeny.
- **Cestování v čase:** Při této aktivitě můžeme využít filmy pro pamětníky, fotografie, aby se seniory přenesli do minulých časů. Zahrnout do programu můžeme i virtuální prohlídky památek nebo míst, které jsou spojeny s jejich dětstvím a mládím.
- **Vzpomínkové sezení:** Toto sezení může být vždy stáhnuto k určitým zážitkům z jejich života například povídání o svatbě, jejich studiu, o tom, jak slavili narozeniny, Vánoce a jejich zvyky v rodině. Klienti budou moc donést i fotografie z té doby a podělit se o zážitky s ostatními uživateli domova.
- **Kreativní tvoření:** Můžeme nabídnout seniorům možnost tvořit umělecká díla, jako jsou malby, kresby nebo řezbářství. Tento proces může podpořit kreativitu a rozvíjet jemnou motoriku a současně může být příležitostí k rozhovoru a sdílení zážitků.

- **Zahradničení:** V rámci reminiscence, se můžeme s klienty bavit o zahradničení, popřípadě s nimi vytvořit mobilní zahrádky. Pro klienty to bude zároveň relaxační metoda a procvičí si jemnou motoriku, přitom spolu mohou vzpomínat na jejich čas strávený na zahradě.

Tyto aktivity jsou jen několik z mnoha nápadů, jak podpořit seniory v reminiscenci.

Důležité je, aby programy a aktivity byly přizpůsobeny potřebám a schopnostem seniorů a aby se zaměřovaly na jejich zájmy a preference.

Po provedení programů bude provedeno hodnocení jejich úspěšnosti a zpětná vazba od uživatelů bude pečlivě zaznamenána. Tato zpětná vazba bude důležitá pro přizpůsobení programů a aktivit tak, aby co nejlépe vyhovovaly potřebám a přáním seniorů. Na základě této zpětné vazby budou programy a aktivity přizpůsobovány a vylepšovány.

Realizace programů v reminiscenční místnosti přispívá k lepšímu přizpůsobení na službu a kvalitě poskytovaných služeb. Výsledkem bude seznam úspěšných programů a aktivit, které budou sloužit jako základ pro budoucí provoz reminiscenční místnosti pro seniory.

11 Management rizik

Při tvorbě reminiscenčních místností je důležité věnovat pozornost identifikaci předpokládaných rizik a návrhu preventivních opatření. Mohou se vyskytovat různá rizika, která je třeba zohlednit, včetně finančních rizik a dalších.

Jedním z hlavních rizik je již zmíněné finanční riziko. Tvorba reminiscenční místnosti může být nákladná, proto je nutné pečlivě plánovat a předpokládat všechny náklady. Je důležité stanovit realistický rozpočet a zohlednit všechny náklady spojené s nákupem a instalací vybavení místnosti. Je vhodné mít rezervu na případné nepředvídané výdaje, jako jsou opravy nebo údržba. Podstatné je také zvážit zdroje financování, včetně možností grantů, dotací nebo sponzorů. Mít více zdrojů informací a spolupracovat s různými firmami při tvorbě reminiscenční místnosti, aby byla zajištěna větší objektivita a rozmanitost. Spolupráce s více firmami může pomoci snížit náklady na nákup vybavení, a zároveň zajistit kvalitní a bezpečné produkty. Hlavním zdrojem financování našeho projektu bude Tříkrálová sbírka, která je jedním z hlavních zdrojů financování pro mnoho charitativních organizací a projektů v České republice. Finanční prostředky z Tříkrálové sbírky jsou využívány na podporu sociálních, zdravotních a vzdělávacích projektů.

Jedním z dalších rizik je riziko spojené s výběrem vybavení. Je nutné vybavit místnost vhodným nábytkem, dekoracemi a předměty, které podporují reminiscenci. Při výběru je důležité zohlednit potřeby uživatelů místnosti a zvolit bezpečné vybavení. Je vhodné získat poznatky a připomínky od uživatelů, aby bylo zajištěno, že místnost bude plnit svůj účel.

Dalším možným rizikem je riziko spojené s bezpečností a hygienou. Při výběru vybavení je důležité zohlednit bezpečnost uživatelů, zejména pokud se jedná o seniory nebo osoby s omezenou pohyblivostí. Také je důležité zohlednit bezbariérový přístup do místnosti a možnost snadné evakuace v případě nouze.

Rizika, která mohou nastat při tvorbě reminiscenční místnosti pro seniory, zahrnují nezájem seniorek a seniorů o účast v místnosti, nedostatečné vzdělání personálu a nízkou motivaci zaměstnanců. Abychom minimalizovali tato rizika, je důležité zapojit seniory do plánování a tvorby místnosti. Můžeme se s nimi poradit ohledně toho, jaký obsah a vybavení by místnost měla mít, aby byla pro ně co nejatraktivnější. Je důležité poskytnout seniorům dostatek informací o tom, co se v místnosti nachází a jaké jsou její výhody a účel, aby byli motivováni k účasti.

Jednou z dalších důležitých záležitostí je vzdělání a motivace personálu. Zaměstnanci, kteří se starají o reminiscenční místnost, by měli mít dostatečné vzdělání o potřebách seniorů a o tom, jak se starat o ně v této specifické situaci. Je také důležité, aby zaměstnanci měli dostatek motivace a zájmu o práci se seniory a pomoci jim v plném využití místnosti. Pro lepší motivaci

můžeme zvážit finanční odměny, popřípadě benefity, které by mohly motivovat zaměstnance k práci.

12 Výstupy a výsledky včetně vazby na indikátory projektu

Výstupy projektu:

Vytvoření funkční reminiscenční místnosti v domově pro seniory ke zkvalitnění adaptace seniorů:

Výstupem tohoto bodu bude fyzická realizace reminiscenční místnosti v domově pro seniory. V této místnosti budou umístěny fotografie, předměty a další artefakty, které budou vyvolávat vzpomínky na minulé zážitky a prožitky seniorů. Součástí místnosti bude také vybavení pro různé terapeutické aktivity, jako jsou reminiscenční terapie, umělecké aktivity a další. Funkční reminiscenční místnost bude tedy sloužit jako nástroj ke zlepšení adaptace seniorů na nové prostředí, ale také k podpoře jejich duševní pohody a kvality života.

Kvantitativními výstupy projektu v této oblasti mohou být počty seniorů, kteří využívají reminiscenční místnost, či počet provedených terapeutických aktivit v této místnosti. Kvalitativním výstupem bude také hodnocení seniorů týkající se účinnosti reminiscenční místnosti při zlepšování jejich adaptace na nové prostředí, či hodnocení pečujícího personálu týkající se pohodlí a efektivity práce s reminiscenční místností.

Vzdělávání pro pečující personál zaměřené na adaptaci seniorů a na práci v reminiscenční místnosti:

Výstupem tohoto bodu bude realizace vzdělávání pro pečující personál zaměřené na správnou práci s reminiscenční místností a na správnou péči o seniory trpící demencí nebo jinými duševními poruchami. Vzdělávání bude obsahovat informace o procesu adaptace seniorů na nové prostředí, o problematice demence a jiných duševních poruch a o metodách, jakými lze pracovat s reminiscenční místností. Součástí vzdělávání budou praktické ukázky a příklady, které pomohou pečujícímu personálu lépe porozumět problematice a správně aplikovat získané informace v praxi.

Kvantitativními výstupy projektu v této oblasti mohou být například počty absolvovaných školení pečujícího personálu, nebo počet hodin, které pečující personál stráví v reminiscenční místnosti s klienty.

Výsledky projektu:

Zlepšení adaptace seniorů na nové prostředí v domově pro seniory: Díky reminiscenční místnosti, která připomíná prostředí a situace, které senioři znají z minulosti, mohou snadněji překonat pocit osamělosti, ztráty identity a nejistoty, které často provází přesun do domova pro seniory. Důležitost této místnosti spočívá v tom, že umožňuje seniorům udržovat spojení s minulostí a vytvářet nové příležitosti ke komunikaci a sdílení zážitků s ostatními.

Zlepšení komunikace a vztahů mezi rodinami, pečujícími personálem a seniorů:

Reminiscenční místnost může být také místem, kde se rodiny a pečující personál mohou setkat se seniory a strávit s nimi příjemný čas. Tímto způsobem může být místnost použita k posilování vztahů a komunikaci mezi různými skupinami lidí v domově pro seniory. Zlepšení komunikace a vztahů vede ke zvýšení kvality péče a ke snížení stresu a napětí, které mohou být spojeny s péčí o seniory.

Indikátory projektu:

Počet seniorů využívajících reminiscenční místnosti, tento indikátor je důležitý pro posouzení úspěšnosti projektu.

Hodnocení seniorů a pečujícího personálu týkající se účinnosti reminiscenční místnosti a vzdělávání.

Zlepšení komunikace a vztahů mezi rodinami, pečujícími personálem a seniorů.

13 Popis přidané hodnoty projektu

Přidaná hodnota projektu vytvoření reminiscenční místnosti pro seniory v domově pro seniory spočívá v mnoha faktorech například zlepšení kvality života seniorů, reminiscenční místnost poskytuje seniorům příležitost pro zpětný pohled na svůj život, na vzpomínky a na významné události, které prožili. Tato aktivita může pomoci seniorům zlepšit svou náladu a vyrovnanost. Posílení sociální interakce je dalším bodem reminiscenční místnosti, jelikož může sloužit jako společenské místo pro setkávání a rozhovory, což může zvýšit sociální interakci mezi seniory a personálem domova. Podpora vztahů s rodinou – návštěvy rodinných příslušníků v reminiscenční místnosti mohou sloužit jako příležitost pro sdílení vzpomínek a rodinných příběhů, což může posílit vztah mezi seniorem a jeho rodinou. Používání reminiscenční místnosti může poskytnout také personálu nové nástroje a schopnosti pro podporu seniorů v jejich vzpomínkách a pro zlepšení kvality péče.

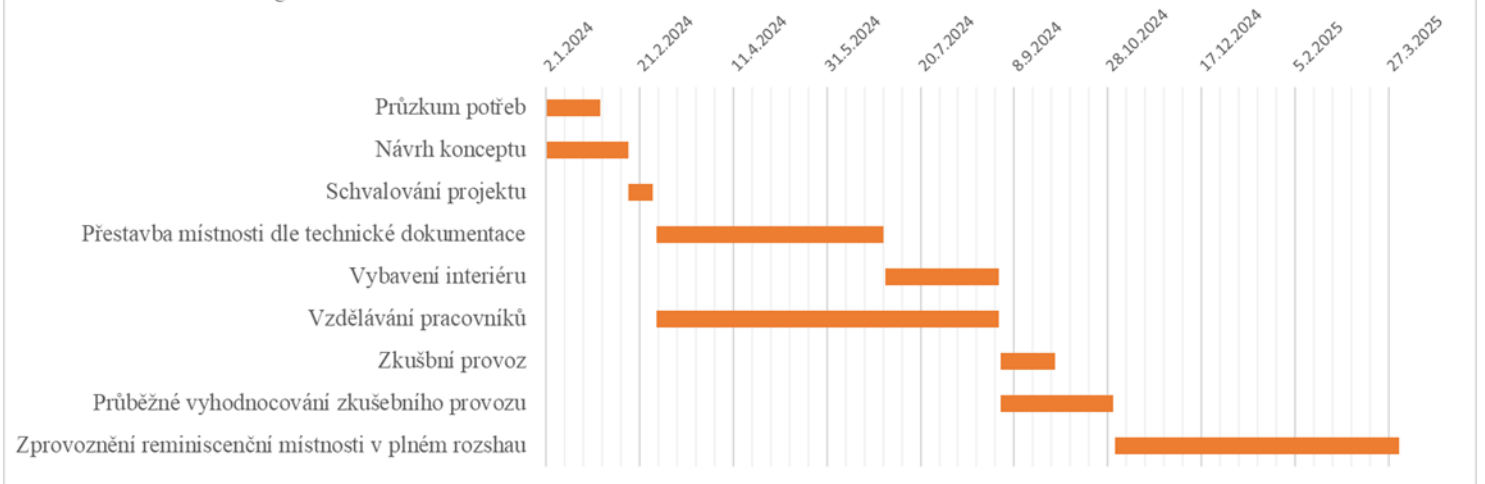
Projekt vytvoření reminiscenční místnosti v domově pro seniory přináší přidanou hodnotu pro seniory, personál a rodinu klientů. Může pomoci zlepšit kvalitu života seniorů, zvýšit sociální interakci a posílit vztahy s rodinou. Současně může také poskytnout personálu nové nástroje a schopnosti pro podporu seniorů v jejich vzpomínkách a zlepšení kvality péče, zatímco zajišťuje bezpečnost a kvalitnější adaptaci seniorů v reminiscenční místnosti.

14 Harmonogram – Ganttův diagram

Průzkum potřeb byl provedený v místním domově pro seniory, a pro větší objektivitu průzkumu byly požádány o součinnost dva domovy pro seniory z blízkého okolí. Průzkum byl provedený ve dvou fázích s ohledem na kognitivní funkce jednotlivých seniorů. Tím, že byly zapojeny i další domovy pro seniory, se zvýšila reprezentativita průzkumu a získané informace jsou pravděpodobně přesnější. Díky těmto informacím mohou poskytovatelé služeb pro seniory lépe porozumět potřebám svých klientů a přizpůsobit své služby tak, aby byly co nejvíce účinné a efektivní.

Návrh konceptu byl připravován s ohledem na výsledky průzkumu potřeb a se zřetelem na prostory k tomuto určené. Zároveň byly při tvorbě návrhu brány v úvahu také prostory, které jsou k tomuto účelu určené. Bylo tedy nutné zohlednit jak fyzické možnosti prostorů, tak i jejich estetické a funkční vlastnosti. Koncept byl tedy připravován s ohledem na to, co je v daných prostorách možné a co by bylo nejefektivnější z hlediska plnění potřeb cílové skupiny. Schvalování bylo provedeno managementem domova pro seniory za účasti architekta s účastí zástupce magistrátu Frýdku-Místku z odboru sociální práce. Přestavbu místnosti dle technické dokumentace prováděla řemeslná firma. Při vybavení interiéru je třeba zvážit, jakým způsobem bude místnost využívána, jaké zařízení bude potřeba a jakým způsobem bude instalováno, a to vše dle navrženého projektu. Vzdělávání pracovníků bude klíčové pro úspěšný provoz reminiscenční místnosti. Pracovníci budou muset být odborně vyškoleni v oblasti péče o seniory a specifických potřebách uživatelů místnosti. Bude nutné vytvořit plán vzdělávání, který zahrnuje školení v oblasti komunikace s uživateli, péče o paměť a stimulaci, a dalších aspektů souvisejících s provozem místnosti. Po přestavbě místnosti a vybavení interiéru bude třeba provést zkušební provoz, aby se ověřilo, zda místnost splňuje potřeby uživatelů. Během zkušebního provozu bude třeba průběžně vyhodnocovat výsledky a data. Tato data by měla být analyzována a použita k dalšímu vylepšování provozu místnosti a zlepšování podmínek pro uživatele. Průběžné vyhodnocování může zahrnovat průzkum spokojenosti uživatelů, sledování využívání místnosti a zhodnocení efektivity aktivit v místnosti. Po úspěšném zkušebním provozu a průběžném vyhodnocování bude místnost připravena k plnému provozu. V této fázi bude třeba zvolit tým pracovníků, kteří budou místnost spravovat a využívat. Bude třeba vytvořit plán provozu, který bude zahrnovat plánované aktivity a další aspekty související s péčí o uživatele místnosti.

Ganttův diagram

15 Rozpočet

Rozpočet je nezbytnou součástí každého projektu a zahrnuje soubor číselných údajů a parametrů, které jsou spojeny s plánem a realizací projektu. Podle Svozilové jsou náklady rozděleny do tří kategorií. První kategorií jsou přímé náklady, které jsou přímo spojeny s výstupy a aktivitami projektu. Tyto náklady jsou snadno měřitelné a lze je snadno přiřadit k jednotlivým aktivitám projektu. Příkladem přímých nákladů jsou náklady na materiál, zařízení, služby a personál, který je přímo zapojen do realizace projektu. Druhou kategorií jsou nepřímé náklady, které jsou spojené s podporou a řízením projektu jako celku. Tyto náklady nelze přímo přiřadit k jednotlivým aktivitám projektu, ale jsou nutné pro jeho úspěšné dokončení. Příkladem nepřímých nákladů jsou náklady na administrativu, účetnictví, marketing, pronájem kancelářských prostor, telefony, počítače a další režijní náklady. Třetí kategorií jsou ostatní náklady, které nejsou přiřaditelné k jedné z předchozích kategorií. Mezi tyto náklady mohou patřit například poplatky za registraci projektu, výdaje na školení, cestování nebo další neplánované náklady, které se mohou vyskytnout během průběhu projektu. (Svozilová, 2006, s. 155)

Pro náš projekt je hlavním finančním prostředkem tříkrálová sbírka. Kromě jiných možností můžeme získat finanční prostředky pro náš projekt prostřednictvím sbírek a benefičních akcí. Tyto akce nám umožňují získat podporu od dárců a sponzorů, kteří jsou ochotni přispět na náš projekt. Tyto zdroje financí jsou pro nás velmi cenné a mohou nám poskytnout nezbytné zdroje pro realizaci projektu. Důležité je být transparentní a efektivní při správě finančních prostředků a zajistit, aby byly použity na cíle, pro které byly určeny.

Rozpočet projektu pro vytvoření reminiscenční místnosti	
Přímé náklady jednorázové	Cena
Přestavba místnosti dle technické dokumentace	27 850
Vymalování místnosti	12980
Marmoleun	0
Židle	23 880
Stoly	9120
Konferenční stolky	6 399

Relaxační křesla	28 800
Knihovna	0
Police	0
Doplňky	15751
Edukační prvky	40855
Celkem:	165 635
Přímé náklady průběžné měsíční	
Financování personálu	32000 ¹
Celkem:	32000
Nepřímé náklady (měsíční)	
Provozní materiály	4320
Celkem:	4320
Nepřímé náklady jednorázové	
Vzdělávání pracovníků	55400
Výroba technické dokumentace	3085
Celkem:	58485

Po jednání s vedením našeho domova a s vedením statutárního města Frýdek-Místek z odboru sociálních služeb bylo dohodnuto, že rekonstrukce a pokládka podlahy bude financována z rozpočtu podpory sociálních služeb statutárního města Frýdek-Místek. Podlaha byla jedním z vyšších nákladů projektu a byla navržena projektantem a zároveň pro tuto nákladnou podlahu byla i zkušenost našich klientů a zaměstnanců v jiných prostorách našeho domova. Proto uvádím v tabulce přímé náklady „Marmoleun“ jako položku 0. Ze stejného důvodu uvádím položku 0 u dalších dvou přímých nákladů, a to knihovny a policek, které budou dány darem od místní stolařské firmy Rier s.r.o. zabývající se vybavováním interiéru. U

¹ Náklady na jednoho zaměstnance měsíčně

přímých nákladu „doplňky“ se ve vyšší 5000,- podíleli i rodinní příslušníci klientů, kteří se o návrhu projektu dozvěděli z webových stránek domova a od klientů domova.

15 Logframe

Cílem projektu je vytvoření reminiscenční místnosti pro zkvalitnění adaptace seniora do domova pro seniory. V projektu jsem se zaměřila především na realizaci reminiscenční místnosti pro seniory, kterou vnímám jako kvalitní metodu pro zlepšení adaptace klienta a lepší propojení rodiny a pečujícího personálu.

Výstupem projektu je vytvoření bezpečné a přístupné reminiscenční místnosti pro seniory. Vzdělávání personálu v používání reminiscenční místnosti. Zkvalitnění adaptačního procesu seniora.

Výsledky projektu:

Zvýšení sociální interakce mezi seniory v domově. Díky reminiscenční místnosti budou mít senioři možnost se pravidelně setkávat a společně provádět aktivity, které podporují sociální interakce. To může vést k většímu pocitu sounáležitosti mezi seniory v domově a k vytvoření nových vztahů. Zde můžeme interakci seniorů měřit například počtem účastníků setkání a aktivit v reminiscenční místnosti.

Posílení vztahů s rodinou seniorů. Reminiscenční místnost může být využívána nejen seniory, ale také jejich rodinami při návštěvách v domově. Senioři mohou s rodinami sdílet své vzpomínky a přiblížit jim tak svůj život a zážitky. Indikátor můžeme měřit například počtem pozitivních ohlasů od rodin seniorů.

Zlepšení kvality péče o seniory v domově. Reminiscenční místnost může pomoci snížit pocit osamělosti a stresu u seniorů, což může pozitivně ovlivnit jejich zdravotní stav a celkovou kvalitu života. Tento indikátor můžeme měřit například počtem seniorů, kteří se cítí spokojenější v domově po vytvoření reminiscenční místnosti.

Zkvalitnění adaptačního procesu při přechodu do domova pro seniory. Může být pro seniory náročné, jelikož bývají vystaveni stresu a úzkosti často bývají uzavřeni, proto je důležité, aby se rychle adaptovali na nové prostředí a začali se cítit jako doma. Zde může být jedním z indikátorů měřitelný počet pozitivních ohlasů a počet účastníků stejně jako u předešlých výše uvedených výsledků.

Vytvoření reminiscenční místnosti pro seniory v domově může mít pozitivní dopad na sociální interakci mezi seniory, posílení vztahů s rodinou seniorů, zlepšení kvality péče o seniory a zkvalitnění adaptačního procesu. Díky těmto výsledkům se senioři mohou cítit více

zapojení do společnosti, mohou sdílet své vzpomínky s rodinou a mohou se cítit spokojenější v novém prostředí. Vzdělání personálu v používání reminiscenční místnosti je také důležité pro zajištění kvalitní péče o seniory v domově. Celkově lze tedy říci, že reminiscenční místnost může být vynikajícím nástrojem pro zlepšení života seniorů v domově pro seniory. Je třeba zdůraznit, že reminiscenční místnost může být také cenným nástrojem pro zlepšení kvality života seniorů v domově pro seniory. Kromě toho může pomoci i s adaptací nových klientů, kteří se právě přestěhovali do domova. Zlepšení sociální interakce, posílení vztahů s rodinou, zlepšení kvality péče a zkvalitnění adaptačního procesu jsou jen některé z výsledků, které může reminiscenční místnost přinést. Projekt by měl být veden s cílem maximalizovat tyto pozitivní výsledky a zajistit, aby senioři měli co nejlepší život v domově pro seniory.

Závěr

Tato absolventská práce se zaměřovala na klidné stáří v domově pro seniory, rodinu a pečující personál jako součást adaptace. Cílem práce bylo identifikovat příčiny a důsledky špatné adaptace do domova pro seniory.

Na základě provedení práce je možné konstatovat, že adaptace do domova pro seniory může být pro některé osoby velmi náročná. Mezi hlavní příčiny špatné adaptace patří pocit ztráty nezávislosti, omezení svobody, pocit osamělosti a izolace od rodiny a přátel, ale i fyzické a mentální změny související se stárnutím. Tyto faktory mohou způsobit pocit nespokojenosti, frustrace, úzkosti a deprese u seniorů, kteří se do domova právě přestěhovali.

Významný vliv na adaptaci do domova pro seniory má rodina a pečující personál. Podpora a zájem rodiny mohou pomoci seniorům překonat počáteční obtíže a rychleji se adaptovat na nové prostředí. Důležitá je také role pečujícího personálu, který by měl být vnímán jako partner seniorů při jejich adaptaci a měl by být schopen poskytnout nejen základní péči, ale i podporu a poradenství.

Závěrem lze říci, že adaptace do domova pro seniory je proces, který může být pro některé osoby velmi náročný, avšak s podporou rodiny a pečujícího personálu lze tuto adaptaci usnadnit a zajistit tak klidné stáří seniorů v domově pro seniory. Je důležité, aby se tato problematika stala součástí vzdělávacích programů pro pečující personál a aby byla zdůrazněna role rodiny při podpoře seniorů během tohoto procesu.

Závěrem projektu v důsledku stárnutí populace se stávají domovy pro seniory čím dál více důležitým místem pro zajištění kvalitní péče a klidného stáří. Vytvoření prostoru pro reminiscenci je velmi užitečným nástrojem pro zlepšení kvality života seniorů v domově pro seniory. Tento prostor může sloužit k oživení vzpomínek a podpoře komunikace mezi rodinou, pečujícím personálem a seniorům, což může přispět k lepší adaptaci seniorů na nové prostředí.

Bibliografie

Abstrakty výzkumů závěrečných prací akad. roku 2016/2017 - Příbram. Příbram: VŠZaSP sv. Alžbety v Bratislavě, Ústav sv. Jana N. Neumanna Příbram, 2018. ISBN 978-80-88206-09-5.

BEDNÁŘ, Martin. *Kvalita v sociálních službách.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3069-0.

ČEVELA, Rostislav, Zdeněk KALVACH a Libuše ČELEDVÁ. *Sociální gerontologie: úvod do problematiky.* Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3901-4.

ČESKO, Zákon č. 108 ze dne 14. března 2006 o sociálních službách, In: Sbírnka zákonů České republiky. 2006, částka 37, [cit. 2020-04-23]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

ČESKO, Zákon č. 89/2012 ze dne 22. března 2014 občanský zákoník, In: Sbírnka zákonů České republiky. 2014, částka 33, [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: 89/2012 Sb. Zákon

občanský zákoník. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

ČESKO, Zákon č. 2/1993 ze dne 28. prosince 1992 Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky, In: Sbírnka zákonů České republiky. 1992, částka 1, [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: č. 2/1993 Sb. Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

ČESKO.MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Standardy kvality sociálních služeb: Ministerstvo práce a sociálních věcí [online].* MPSV, ©2022 [cit. 2023-25-03].

Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/standardy-kvality-socialnich-sluzeb>

ČESKO.MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Příspěvek na péči: Ministerstvo práce a sociálních věcí [online].* MPSV, ©2022 [cit. 2023-25-03]. Dostupné z:

<https://www.mpsv.cz/-/prispevek-na-peci>

ČSÚ [Český statistický úřad]. *Senioři v ČR v datech (základní období – rok 2022)*

[online]14.03 [vid.2023-03-14]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/165397788/31003422.pdf/7e1fd9c7-e5fb-4155-9e88-882ba3cb1712?version=1.5>

DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivana KOHOUTOVÁ. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost.* Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3880-2.

DVOŘÁČKOVÁ, Dagmar. *Kvalita života seniorů: v domovech pro seniory.* Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4138-3.

- FRANKL, Viktor Emil. *Co v mých knihách není: autobiografie*. Brno: Cesta, 2013. ISBN 978-80-7295-166-6.
- HOLCZEROVÁ, Vladimíra a Dagmar DVOŘÁČKOVÁ. *Volnočasové aktivity pro seniory*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4697-5.
- HOLMEROVÁ, Iva. *Dlouhodobá péče: geriatrické aspekty a kvalita péče*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5439-0.
- KLEVETOVÁ, Dana a Irena DLABALOVÁ. *Motivační prvky při práci se seniory*. Praha: Grada, 2008. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-2169-9.
- KREBS, Vojtěch a Jaroslava DURDISOVÁ. *Sociální politika*. Praha: Codex Bohemia, 2015. ISBN 978-80-7478-921-2.
- KŘEMENOVÁ, Renata. *Adaptační proces klienta seniora v zařízení sociálních služeb*. *Inflow: sociální služby*. 2018,20: 14-15. ISSN 1803-7348.
- KŘIVÁNEK, Mirko. *Dynamické vedení a řízení projektů: systémovým myšlením k úspěšným projektům*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0408-6.
- LÄNGLE, Alfried. *Smysluplně žít: aplikovaná existenciální analýza*. Brno: Cesta, 2002. ISBN 80-7295-037-1.
- MATOUŠEK, Oldřich, KŘIŠŤAN, Alois, ed. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0366-7.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0213-4.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Vydání třetí. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1154-9.
- MAŠÁT, Vladimír. *Vybrané postupy sociální práce se skupinou*. Středokluky: Zdeněk Susa, 2012. ISBN 978-80-86057-80-4.
- MÁTEL, Andrej. *Teorie sociální práce I: sociální práce jako profese, akademická disciplína a vědní obor*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-2220-2.
- MIKULÁŠTÍK, Milan. *Komunikační dovednosti v praxi*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2010. Manažer. ISBN 978-80-247-2339-6.
- NAVRÁTIL, Pavel. *Teorie a metody sociální práce*. Brno: Marek Zeman, c2001. ISBN 80-903070-0-0.
- NEPUŠTIL, Pavel a Markéta GEREGOVÁ, ed. *Bez podmínek: metody psychosociální podpory pro lidi užívající drogy*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. ISBN 978-80-210-9667-7.
- PROCHÁZKOVÁ, Eva. *Biografie v péči o seniory*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-1008-7.

PTÁČKOVÁ, Hana a Radek PTÁČEK. Psychosociální adaptace ve stáří a nemoci. Praha: Grada, 2021. Psyché (Grada). ISBN 978-80-271-0876-3.

RODRIGUEZ-PRAT, A. P. 2016. Patient Perspectives of Dignity, Autonomy and Control at the End of Life: Systematic Review and Meta-Ethnography. PLoS One. [online] 2016, Dostupné z: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4806874/>

SCHROMEROVÁ Markéta, Adaptace seniorů pobyt v domově pro seniory [online], Brno, 2019 [cit. 2023-04-06.], Diplomová práce, Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Vedoucí práce PhDr. Dana Knotová, Ph.D. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/zbi6m/Diplomova_prace_Marketa_Schromerova.pdf

SVOZILOVÁ, Alena. Projektový management. Praha: Grada, 2006. Expert (Grada). ISBN 80-247-1501-5

STARFOS [online]. Starfos: Využití reminiscenční terapie u klientů s demencí 2013 [cit. 2023-04-09]. Dostupné z:

https://starfos.tacr.cz/cs/result/RIV%2F49777513%3A23310%2F13%3A43919456?query_code=415aac6eeia#result-main

STARFOS [online]. Starfos: Vliv reminiscenční terapie na kvalitu života a zdravotní stav seniorů 2005-2007 [cit. 2023-04-09]. Dostupné z:

https://starfos.tacr.cz/cs/result/RIV%2F00216208%3A11240%2F07%3A00001214?query_code=vv6yaac6hfxa

TEATER, Barbra. *An Introduction to Applying Social Work Theories and Methods*. Berkshire: Open University. Press, 2010. ISBN 978-0-33-52378-4

VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5.

Anotace

Stáří může být pro mnoho lidí náročné období, plné změn a přizpůsobení se novým podmínkám. Pokud se rozhodnou přestěhovat do domova pro seniory, mohou se setkat s řadou výzev a potíží, které mohou vést ke špatné adaptaci. Tuto situaci mohou ještě zhoršit faktory jako oddělení od rodiny a blízkých přátel, ztráta nezávislosti, změna prostředí a nedostatek podpory. Proto je vytvoření prostoru pro reminiscenci velmi užitečným nástrojem pro zlepšení kvality života seniorů v domově pro seniory. Tento prostor může sloužit k oživení vzpomínek a podpoře komunikace mezi rodinou, pečujícími personálem a seniorům, což může přispět k lepší adaptaci seniorů na nové prostředí.

Annotation

Old age can be a challenging time for many people, full of change and adjustment to new circumstances. If they decide to move into a care home, they may face a number of challenges and difficulties that can lead to poor adaptation. This situation can be exacerbated by factors such as separation from family and close friends, loss of independence, change of environment and lack of support. Therefore, creating a space for reminiscence is a very useful tool for improving the quality of life of seniors in a nursing home. This space can serve to revive memories and promote communication between family, care staff and seniors, which can help seniors better adapt to their new environment.

Klíčová slova

Klidné stáří, adaptace, senior, domov pro seniory, dobrovolnost, sociální pracovník, rodina, komunikace, důsledky, příčiny, reminiscenční místnost

Key words

Quiet old age, adaptation, senior, home for the elderly, volunteering, social worker, family, communication, consequences, causes, reminiscence room

Seznam příloh

Příloha 1: Tabulka odkazující k podkapitole 6.3	71
--	----

Přílohy

Příloha 1: Vložená příloha – Tabulka odkazující k podkapitole 6.3

I. Kapacita pobytové sociální služby k 31. 12. sledovaného roku

		Číslo řádku	Počet lůžek
a		b	1
Kapacita sociální služby		21	78
z toho počet lůžek v ustavním zařízení sociální služby		22	78
Počet	1 lůžkových pokojů	24	32
	2 lůžkových pokojů	25	11
	3 a vícelůžkových pokojů	26	8

II. A Uživatelé (klienti) sledované pobytové sociální služby

		Číslo řádku	Počet uživatelů (klientů)	
a		b	2	
Počet uživatelů (klientů) k 31. 12. předchozího roku		27	77	
Ve sledovaném roce uživatelé (klienti)	přijetí	28	19	
	z toho počet uživatelů (klientů) podle §91a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách	28a	0	
	odešli	29	2	
	v tom	do přirozeného sociálního prostředí	29a	1
		do pobytové komunitní sociální služby	29b	
		do ústavního zařízení pobytové služby sociální péče nebo jiné pobytové služby sociální prevence	29c	1
		jinam	29d	
	zemřeli	30	18	
	z toho zemřeli bez schopnosti vypovědět smlouvu podle § 91b zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních	po rozhodnutí soudu o (ne)přípustnosti držení člověka v sociální službě	30a	
		před rozhodnutím soudu o (ne)přípustnosti držení člověka v sociální službě	30b	
Počet uživatelů (klientů) k 31. 12. sledovaného roku (ř.27+ř.28-ř.29-ř.30)		31	76	
v tom	ve věku do 6 let	31a		
	ve věku 7 - 12 let	31b		
	ve věku 13 - 18 let	31c		
	ve věku 19 - 26 let	31d		
	ve věku 27 - 65 let	31e	6	
	ve věku 66 - 75 let	31f	17	
	ve věku 76 - 85 let	31g	24	
	ve věku 86 - 95 let	31h	26	
	ve věku nad 96 let	31i	3	
z toho (z ř. 31)	trvale upoutaní na lůžko	32		
	mobilitní za pomoci druhé osoby nebo techn. pomůcek	33		
z toho (z ř. 31) zařazení do	I. stupně závislosti	34b	8	
	II. stupně závislosti	34c	19	
	III. stupně závislosti	34d	23	
	IV. stupně závislosti	34e	25	